

DIRVA

Nr. 128

LAPKRITIS - NOVEMBER 8, 1963

Cleveland, Ohio

BRITANIJA EUROPOS GYNIME

TUO TARPŲ KAI AMERIKOJE GIRDISI PRIEKAIŠTŲ, KAD EUROPIEČIAI NENORI IŠPILDYTI SAVO PAREIGŲ BENDRAM GYNIMUISI NUO SOVIETŲ, EUROPA KAS MĖNESĮ IŠTINKA NEPASITIKĖJIMO AMERIKIEČIAIS NEUROZĖ, KURIOS PASKUTINIO PRIEPUOLIO GYDYTI BUVO NUVYKĘS PATS DEAN RUSK. - KAI AMERIKIEČIAI IR VOKIEČIAI RIMTAI RUOŠIASI TAM KARO ATVEJUI, KADA BŪTŲ SUSILAIKYTA NUO STRATEGINIO ATOMINIO BOMBARDAVIMO, BRITAI, KURIE PATYS TURI ATOMINĖS BOMBAS, NENORI JAS VISAI IŠLEISTI IŠ SAVO RANKŲ.

Praėjusį pirmadienį JAV senatorius Wayne Morse (Dem., Ore.), siūlydamas sumažinti numatytą užsieniams pagalbą, reikalavo, kad administracija paskelbtų kai kurias detales planų, iš kurių jam esą aišku, kad JAV sąjungininkai nenori išpildyti savo pareigų bendrame apsigynime nuo sovietų agresijos. Iš kitos pusės Valstybės Sekretorius Dean Rusk visai neseniai turėjo nuryti į Vokietiją, kad ten nuraminus, pagal jo paties pareiškimus, mėsines nepasitikėjimo neurozė! Toji neurozė išplaukia iš baimės, kad amerikiečiai vieną gražią dieną gali Europą palikti savo likimui. Už tat kiekvienas ženkla, kuris reikią JAV kariuomenės sumažinimą Europoje, sukelia tą "neurozė". Paskutinis aktyvus tos neurozės prieplaukis buvo Gynimo Paskretoriaus Roswell Gilpatric kalba Chicagoje, kur jis nurodė, kad JAV ketina sumažinti savo kariuomenę Europoje, ką padaryti leidžia galimybės labai trumpu laiku permesti ištisas divizijas iš vienos pasaulio dalies į kitą. (Jis turėjo galvoje "Big Lift" operaciją, kurios metu per 72 valandas viena divizija buvo permesta iš Texaso į Frankfurtą).

Rusk skundėsi vokiečių žurnalistams, kad JAV turinčios 42 sąjungininkus ir kiekvienas jų savo kraštą laiko pasaulio centru (pažodžiu Rusk išreiškė vaizdžiau: bamba). Ruskai šikino: "Juo dažniau Vokietijoje pasigirsta balsų, kad amerikiečiai nėra patikimi, tuo daugiau amerikiečiai pasiduoda jausmui: atsiminkime savo "boys'us" namo, Mes galėtume susitvarkyti su Goldwateriu ir Eisenhoweriu, jei izoliaciniz-

Vytautas Meškauskas

mas Amerikoje nebūtų stiprinamas iš Europos."

Pagaliau, kalbėdamas paminklinės lentos George Marshallui Frankfurto Šv. Povilo bažnyčioj atidarymo proga, D. Rusk visai aiškiai pasakė: "Mes amerikiečiai esame čia ne dėl jų ar kieno nors kito meilės. Mes esame Vokietijoje, kad apgynus Jungtines Amerikos Valstybes." Buvęs kancleris Adenaueris tą pareiškimą palydėjo tokia ironiška pastaba: "Ponas Rusk galėjo grįžti namo visai patenkintas, nes mes patikėjom jo kiekviena žodžiu."

Palikus visas tas kalbas, prie kaištus ir paaiškinimus nuošalyje, nes iš jų išsryškėja tik dalis teisybės, reikia pastebėti, kad pagrindinis klausimas yra: ar amerikiečiai turės drąsos konflikto atveju panaudoti savo atominę persvarą, ar ne? Tą klausimą aštrina amerikiečių noras padaryti viską, kad koks lokalinis konfliktas neįsivystytų į atominį karą. Iš to išplaukia ir konvencionalinės kariuomenės didinimas. Tikslas tokios konvencionalinės kariuomenės yra išsilaikyti prieš eventualų sovietų puolimą Vakarų Europoje, nepradėjus pačios Sovietų Sąjungos bombardavimo bent 90 dienų. Taip bent nori Gynimo Sekretorius McNamara. Jo kolega britų karo ministeris Peter Thorneycroft tuo tarpu laikosi pažiūros, kad tiek ilgai išsilaikyti be atominio bombardavimo nebus galima. Tačiau jis sutinka su amerikiečių pažiūra, kad stipri konvencionalinė kariuomenė turi ne-

mažos reikšmės taikos išlaikymui, nes sovietai, norėdami pasiekti greito laimėjimo, turės sutelkti milijoninę armiją, konegalima padaryti visai nejučiomis. Už tat jau jų pasiruošimai galės leisti ramiai nuspręsti kada panaudoti atominę persvarą.

Tokios konvencionalinės kariuomenės Europoje pagal Nato planus turėtų būti apie 30 divizijų, tačiau praktiškai jų dar nėra. Vokiečiai turi 12 divizijų (500.000 vyrų), amerikiečiai turi 6 (šiuo metu apie 260.000 vyrų -- prieš Berlyno krizę 228.000 vyrų), britai 3 divizijas (apie 50.000 vyrų). Prancūzai NATO planuose dalyvauja tik su dviem divizijom. Tai dėl to, kad de Gaulle netikd, jog sovietai iš-

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* DOMINIKOS KARINEI JUNTAI artimi žmonės, atvykę į JAV reikią savo nusistebėjimą Washingtono vyriausybės nekantrumu, stengiantis kuo greičiau suteikti pripažinimą Vietnamo vyriausybei, lygiai taip pat karinės vadovybės sudarytai nuvertus Diem režimą.

Dominikos politikams, lygiai kaip ir kitų P. Amerikos vadams, keistai atrodo Washingtono elgesys, pasmerkus sukilimą Dominikoje, beveik tuo pat metu įtaigojant kad Saigone vyriausybė būtų pakeista.

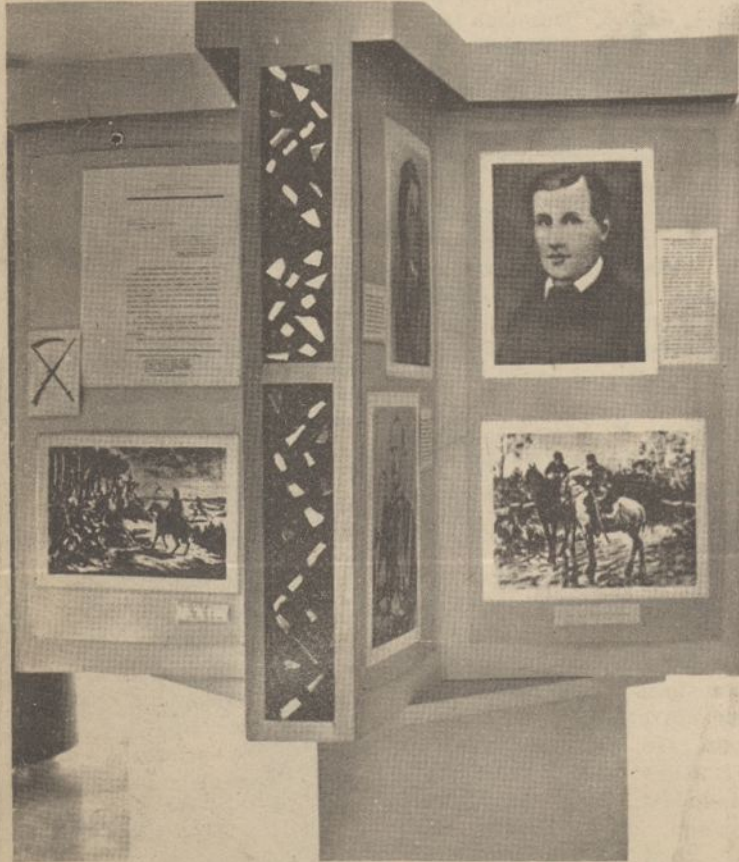
Washingtono politikai džiaugdamiesi, kad Vietnamo sukilimo vada esą draugiški Amerikai, pamiršta, kad Dominikos sukilėliai niekad nebuvo priešingi JAV ir tikrumoje yra griežto antikomunistinio nusistatymo.

* VIENUOLIŲ PROTESTO susilaukė Popiežiaus Povilo VI idėja į Visuot. Bažnyčios suvažiavimą pakviesti ir moterų atstoves. Vienuolių vadovybės pareiškė, kad jei jau nutariama kvieisti moteris, tai pirmoji eilė jas turėtų atstovauti vienuolės, o ne pasaulietės.

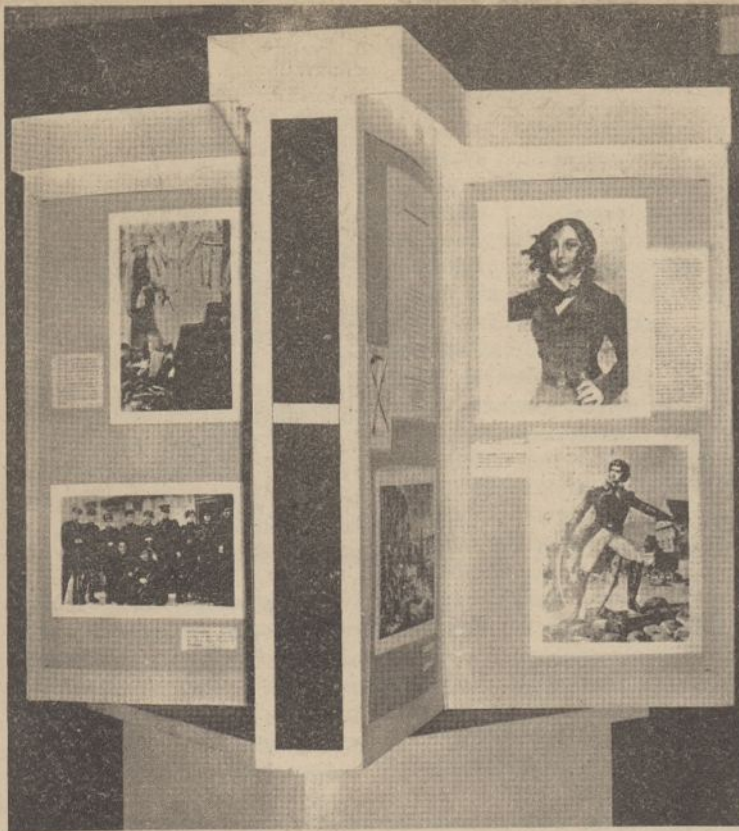
* "NEUTRALIOS" INDONEZIJOS prezidentas Sukarno viename JAV ambasados suruoštame priėmime prilygino savo Abraomui Lincolnui. Gi po to įvykusiame baliuje sovietų Ambasadoje jis jau savo prilygino Leninui...

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, norėdamas atžymėti 1863 metų sukilimo šimtmetį, Jaunimo Centre įrengė specialią vitriną Lietuvos laisvės sukilėliams pagerbti. Nuotraukoje instituto studentai ir lektoriai vitriną montavo. Stoviai kairės: dail. Adolfas Valeška, lektorius Aleksandras Dundulis, studentai Mykolas Drunga, Šarūnas Valiukėnas, Audronė Lesnianskaitė, Danguolė Šukelytė ir lektorius Domas Velička.

Lietuvos laisvės sukilėlių atminimo vitriną vienas šonas, kuriame nupiešti sukilėlių simbolis dalgis ir šautuvas, įvadinis žodis, Tado Kosciūškos, Zigmanto Sierakausko ir kun. Antano Mackevičiaus portretai.

Lietuvos laisvės sukilėlių atminimo vitriną kitas šonas. Kairiajame sparne viršuje: Juozas Daumantas žygyje į Vakarus, apačioje -- partizanų grupė, lydėjusi Daumantą į Vakarus. Dešiniame sparne -- sukilėlių vadė Emilija Plateraitė, apačioje sukilėlių vadas gen. Jokūbas Jasinskas.

LAISVĖS SUKILĖLIŲ ATMINIMUI

Atžymėdamas 1863 metų sukilimo šimtmetį, Pedagoginis Lituanistikos Institutas šių mokslo metų pradžioj Chicagos Jaunimo Centro priemenėje įrengė specialią vitriną Lietuvos laisvės sukilėliams pagerbti. Įvadiname tos vitriną žodyje, kurio motto paimtas garsusis trečiojo JAV prezidento Thomo Jeffersono aforizmas, jog "Laisvės medis turi būti kartkartėmis palaistytas patriotų ir tironų krauju", sakoma:

"Žlugus karališkosioms Lietuvos ir Lenkijos valstybėms (1764) ir patekus joms rusiškojo imperializmo valdžion, abiejų kraštų laisvės medis ne kartą buvo palaistytas patriotų krauju. Tai rodo ištisa grandinė visoj ano meto Europoj pagarsėjusių Lenkijos-Lietuvos sukilimų: 1768, 1794, 1831 ir 1863 metų sukilimas, kurio šimtmetį šiais metais minime. O 1941 metų birželio mėnesio lietuvių tautos sukilimas, virtes net septynerių metų partizaniniu karu prieš tą patį rusiškąjį bolševikinį imperializmą, tą laisvės sukilimų grandinę pratiesia ligi mūsų dienų.

Tam laisvės medžiui tarpt vien paskutiniuoju sukilimu lietuvių tauta yra paaukojusi per 30,000 patriotų gyvybių. Tik šiočia kaina tenuperkama kiekvienos tautos laisvė bei nepriklausomybė.

Tebūnie amžina garbė lietuvių tautos laisvės kovotojams!"

Pagal šitą tekstą atminimo vitrinėje iškabinti stambaus formato paveikslai Tado Kosciūškos, Jokūbo Jasinskio, Emilijos Plateraitės, kuri čia vadinama Lietuvos Jeane d'Arc, Zigmanto Sierakausko, Kosto Kalinausko, kun. Antano Mackevičiaus, vysk. Motiejaus Valančiaus ir Juozo Daumanto-Lukšos. Tarpe jų matome ir paveikslą vieno tirono - Muravjovo Koriko, 1863 metų sukilimo maišintojo.

Laisvės sukilėlių vitrina, priitaikytomis spalvomis apšviesta, šimtams praeivių Jaunimo Centre daro gražų ir patrauklų įspūdį.

Vitrinos mecenatas, kaip jos įvadinio žodžio gale pasakya, - JAV Lietuvių Bendruomenės Rytinės Chicagos (E. Chicago, Ind.) apylinkė, kuriai pirmininkauja Petras Indreika. Tai pagirtinas tos apylinkės mostas tokiu originaliam tautinio auklėjimo būdui paremti.

(vk)

REIKIA LAUKTI DAUGIAU KONFLIKTŲ BERLYNE

* NIKITA CHRUSČIOVAS pareiškė, kad sulaukta JAV karių vilkstinė ant Berlyno plento būtų turėjusi veržtis "per mūsų lafonus", jei būtų nepasidavusi sovietų karių reikalavimams taissyklėms. Tuo tarpu Washingtone tvirtinama, kad vilkstinė nenusielenkė sovietų reikalavimams ir kad trys vakarų valstybės ruošiančios įteikti Maskvai tuo reikalu griežtus protestus.

Tokie Chrusčiovo pareiškimai "vidaus rinkai" verčia manyti, kad panašių konfliktų ant Berlyno plento reikia tikėtis dažniau.

Šiandien ir rytoj

RYTŲ VOKIETUOJE, keletą kilometrų nuo buvusios garsios nacių Buchenvaldo koncentracijos stovyklos, miške gerai paslėpame forte, kur Hitleris apmokindavo savo SS, sovietų priežiūroje veikia speciali mokykla, vadinama "Centras A", arba aiškiau sakant, komunistų šnipų mokykla, kur paruošiami agentai skirti Vakarų Vokietijai.

Rugsėjo mėnesio pradžioje ten susirinko 65 kandidatai, partijos atrinkti, aštuonių mėnesių "apmokymui". Per tą laiką jie turės pasidaryti gerai šnipais, išmokti operuoti mikrofonais, varuoti įvairių modelių automobilius, kokie naudojami V. Vokietijoje, mokėti fotografuoti su miniatiūrinėmis foto kameromis, įrengtomis rankiniame laikrodėlyje ar žibutvėlyje, laisvai kalbėti svetimom kalbom ir kitokį šnipų "meną". Šioje mokykloje paruošiami tik vyrai šnipai.

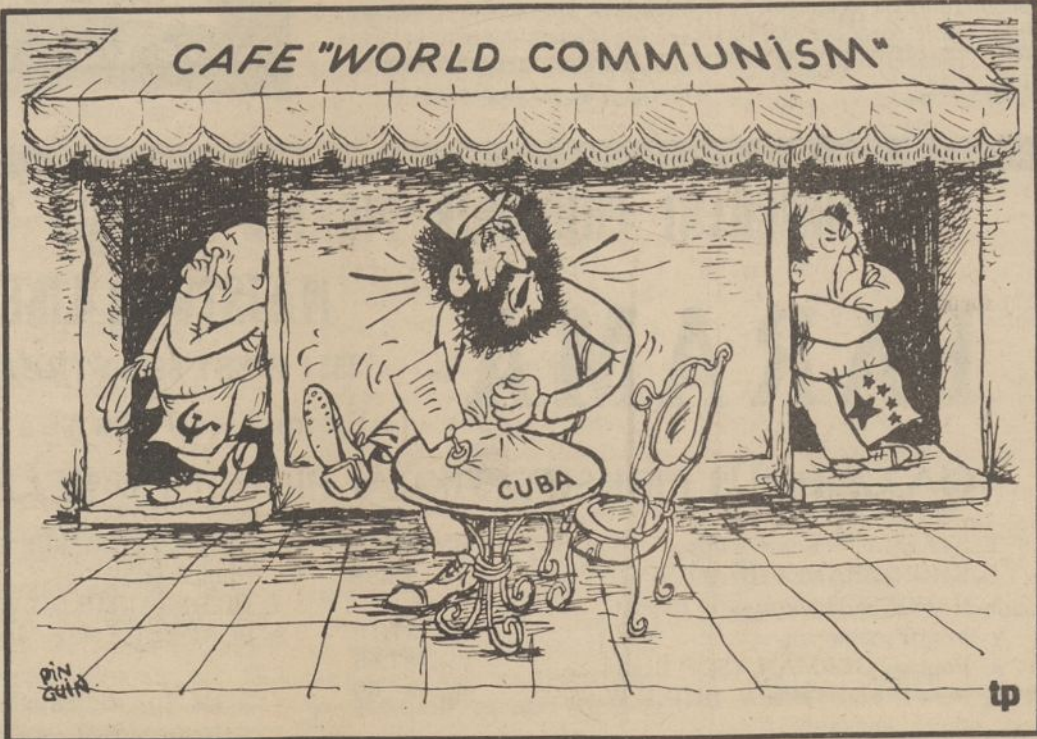
Gi Rytų Berlyne, netoli Rosa-Luxemburg aikštės, aštuonių aukštų pastate yra kita mokykla "Centras F", kur paruošiamos šnipės moterys. Čia gražios vokiečių komunistės išmokomos, kaip išvilioti paslaptis iš vakariečių karininkų ir diplomatų. Buvusi kunigaikštystė ukrainietė Natalija Kirošenko, ilgą laiką gyvenusi Paryžiuje, čia mokina šnipes vakarietiško maniero. Visai tai organizacijai, kuriai dar priklauso 400 karininkų ir kareivių, vadovauja pulk. Willy Saengerbrecht, jam talkininkauja majoras Zwolski, pirmos sekcijos vadas, kuris domisi Vakarų Vokietijos gynyba, maj. Ilgner Pechstein, II sekcijos vadas, besirūpinas pasienio įrengimais, pulk. leit. Buchel, III sekcijos vadas, besidomintis vak. armijų aprūpinimu. Dar yra IV sekcija, kuri domisi vakariečių aviacija ir T sekcija, kuri siunčia savo agentus į ginklų fabrikus.

Tai tik vienas iš negausių pavyzdžių, kaip komunistai ruošia savo šnipus, stengdamiesi įsivertinti į vakariečių gynybą.

SOVIETŲ diplomatas už šnipinėjimą ištremiamas iš Amerikos. Išvykstant į Rusiją, jo draugai "progresyvieji" amerikiečiai klausinėja:

- Ką su jumis darys Maskvoje?
- Kad leidausi pagaunamas, mane be abejo smarkiai nubaūs.
- Kiek?
- Visam gyvenimui...
- Kalėjimo?
- Ne, pasiilkti gyventi Rusijoje!...

(vg)

-- Kas patarnauja prie šio stalo? Aš noriu valgyti!...

KALBOS KERTELĖ

Rašo STEPAS VYKINTAS

DARBĄ PRADEDANT

Daugelis svetimųjų filologų ir žymių žmonių yra gražiai ir objektyviai įvertinę mūsų kalbą. Šit profesorius Benjaminas D. Dwight "Moderniojoje filologijoje" rašo: "Lietuvių kalba yra labai svarbi filologui. Ji yra iš visų gyvųjų pasaulio kalbų seniausia savo formomis ir labiausiai gimininga savo esmei ir dvasiai senajai sanskrito kalbai. Ji tuo pačiu labai panaši į lotynų ir graikų kalbas, tarytum, kai etimologas klausia vertėjo, jis girdėtų lotynų, o dar toliau sanskrito garsus." Elise Reclus savo "Geographie Universelle" pažymi: "Jei tautos svarba bendroje žmonijos plėtmėje būtų nustatoma iš kalbos, tai Lietuva turėtų užimti aukštą vietą Europos tautų tarpe". Garsusis vokiečių filosofas Kantas K. G. Milkės žodyno "Litauisch-deutsches und Deutsch-litauisches Woerterbuch" įžangoje taip rašė: "Ji, Lietuva, turėtų būti saugojama dėl jos kalbos vertybių, nes tai yra raktas ne tik filologijai, bet ir istorijai".

Naudodamiesi gausiais ir panašiais tvirtinimais, mes dažnai didžiuojamės viešose kalbose mūsų kalbos senumu ir grožiu. Tačiau kas iš to mūsų didžiavimosi, jei mūsų kalba tremtyje, o iš dalies ir bolševikų okupuotoje Lietuvoje nyksta, nes vis kaskart daugiau nuo mūsų tautos kamieno atkrita. Ypač mūsų jaunimas kažkodėl vis labiau užsikrečia kosmopolite dvasia ir vis labiau išsižada gimtosios kalbos. Mat, kalbėti angliškai, vokiškai, rusiškai ar kaip kitaip atrodo garbinga ir naujinga, o kalbėti lietuviškai pavojinga ir nereikalinga. Šitą nuotaiką mums įpėrša svetimieji, kad greičiau lietuvių tauta išnyktų tautiškai. Tai yra didžiausias pavojus, nes, anot Basanavičiaus: "Lietuva pamažėli nyksta, nes nyksta jos kalba". Ir dar jis paaiškina: "Mes turime paminti, kad rasi didžiausią priežastį viso to yra, kad tie kurių pareiga rūpintis, nesirūpina lietuvius šviesti lietuviška kalba. Visi, kurie mūsų gyvenimo sunkumus pažįsta, vienu balsu sako, kad tie mūsų kai-

mynai, po kurių valdžia yra mūsų giminė, stengiasi, idant mes ne šiandien, bet už metų kitų virstume į vokiečius ar slavus". Maža kuo kitiškaiškesnė ir dabartinė lietuvių tautos politinė ir kultūrinė būklė. Tik dabar, labiau po visą pasaulį išsiblaškę lietuviai, tirpsta ne tik slavų ir germanų, bet ir anglosaksų ar kitiškaiškuose katiluose.

Po šių bendrinių samprotavimų, norėčiau pasakyti, ko bus šioje kalbos kertelėje siekiama. Svarbiausias mūsų tautos uždavinys yra, ne tik išlaikyti lietuvių kalbą okupuotoje Lietuvoje, bet ir visur, kur tik lietuvis gyvena. Ir ne tik išlaikyti, bet ir ugdyti lietuvių kalbos kultūrą. Kaip S. Daukantas rašė -- mūsų kalba turi žydėti ir augti it bruknelė. Šitam nuolatiniam mūsų kalbos žydėjimui ir augimui yra reikalingas nuolatinis laistymas -- kalbos puoselėjimas ir gražinimas.

Tiesa, tremtyje mes esame atskirti nuo kūrybinio mūsų kalbos vyksmo, nuo mūsų tautos kamieno, kur natūraliai auga kalbos kultūra. Tačiau ir tremtyje mes išlaikome lietuvių mokyklą, leidžiamė spaudą, mokslą ir kitokias knygas, kuriame literatūrą. Tuo būdu galime rūpintis, tobulinti ir kelti mūsų kalbos kultūrą. Tik nešime, kaip bitės medų, į šį pasaulį daugiau kalbinių turtų.

Mums labiausiai rūpės praktiniai kalbos dalykai. Pirmoje eilėje -- rašyba. Iš anksto reikia pabrėžti, kad mūsų rašybos klausimas tremtyje pasidarė labai anarchistinis: kas kaip nori, taip rašo. Net mūsų kalbininkai iš dalies įvedė į mūsų rašybą anarchiją. Vieni rašo bjaurus, spjauti, kiti -- bjaurus, spjauti, vieni -- taip pat, kiti -- taippat, taipat, vieni -- kai kurie, kiti -- kaikiurie etc. Todėl suprantama, kad tremties lietuvių mokyklose vaikai nebežino, kurios rašybos laikytis. Kiti dar toliau savo galvosena nužengia ir sako, kad lietuviai iš viso rašybos neturi...

Ko laikytis? Mano nuomone, mūsų kalbos pagrindas yra tauta, jos daugumos kalbinė dvasia ir vartosena. Todėl šioje srityje tenka atsiremti ne į tremtinių mažumą, bet į tautos daugumą. Kol laisvosios Lietuvos Mokslių Akademijos nebus kitaip nustatyta, reikia laikytis Jablonskio nustatytos rašybos ir kalbos taisyklių. Net ir bolševikai, kurie daug ką neigia, kas yra sukurta nepriklausomoje Lietuvoje, pripažįsta, kad "Jablonskio gramatikoje nustatyta rašyba buvo net oficialiai patvirtinta tuometinės Švietimo ministerijos vartoti Lietuvos mokyklose bei kitose įstaigose. Apskritai, 1922 m. Jablonskio gramatika ilgą laiką buvo ne tik pagrindinė mokymo priemonė, bet ir išsamiausias bei patikimiausias lietuvių kalbos vadovas. Todėl ja remiasi ir dabartinės, tarybiniais santvarkos metais išleistos mokyklinės lietuvių kalbos gramatikos." (Žr. J. Jablonskis, Item. 41 pusl. Vilnius, 1947.).

Vadovaudamiesi J. Jablonskio kalbiniu mokslu, neatmesime ir kitų mūsų žymiųjų kalbinių pagrįstų kalbinių naujovių, jei jos bus priimtinos daugumai.

Šioje vietoje norėčiau padėkoti Dirvos redakcijai už šios kertelės įvedimą.

KVIEČIAI IR ŽMONIJOS MITYBOS KLAUSIMAS

Ig. Andrašiūnas

Rusija, Balkanais ir baigiant Turkija, tuose kraštuose vienas gyventojas į dieną suvartoja: 2500-2100 maisto kalorijų. Būdingas reiškinys yra tai, kad tuose kraštuose gyventojų mityboje duona užima žymią vietą. Jei Danijoje vieno žmogaus metinis duonos suvartojimas 121 kg., tai Sov. Rusijoje 220 kg., o Bulgarijoje net 237 kg.

Ir jei imti dėmesin ne tik suminėtu kraštus, bet visą pasaulį, tai taip pat tektų pažymėti, kad pagal Danijos pavyzdį, panašiai maitinasi: Olandija, Kanada, JAV, Pietų Afrika (tik baltieji), Australija ir Naujoji Zelandija. Nuo jų neatsilieka Anglija ir prieškariniai Baltijos kraštai. Šiuo požiūriu Pa-

baltijos valstybės buvo pralenkusios visą eilę senos kultūros valstybių, o jų tarpe Vokietiją, Prancūziją, Čekoslovakiją, neminint jau Europos pietvakarių, pietų, ar pietryčių valstybių.

Grįžtant prie Sov. Rusijos kviečių prekybos, tenka pažymėti, kad pagal Maskvinės statistikos duomenis, 1961/1962 metais Sovietų Sąjunga buvo pagaminusi 65,500,000 tonų kviečių ir 16,092,000 tonų rugių. Tuo tarpu JAV kviečių derlius tais metais sudarė 33,603,000 tonų. JAV iš mažesnio derliaus kiekio turi perteklių, o Sov. Rusija, kad ir turėdama didesnę derlių, rūpinasi duonos klausimą importo keliu išspręsti.

Reikia pripažinti, kad Sov. Rusijoje šiais metais dėl sausrų

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus. Kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams.

Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liquer, Import. from Italy. 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška. 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine Red or White 5th \$.98

Beto, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

D. Britanija Europos gynime

(Atkelta iš 1 psl.)

drįstų pulti, ir dėl to, kad jis nori viso Nato perorganizavimo. Bet šį kartą sustokime prie britų dalyvavimo Europos gyny-

Iš aukščiau nurodyto divizijų ir vyrų skaičiaus matyti, kad britų divizijos yra palyginti mažos. Pagal amerikiečių ir vokiečių proporciją, įskaitant visas pagalbinės dalis, britų Rheino armija turėtų turėti bent 100,000 karių. Britai į tai atsikerta, kad jų kariai yra profesionalai. (D. Britanijoje kareiviavimo prievolė yra panaikinta.) Už tat jie galį apsieiti su mažesniu karių skaičiumi, nes kiekvienas jų karių yra aukštai kvalifikuotas, be to, reikalui esant Rheino armija per 7 dienas gali būti lengvai padvigubinta. Iš viso britų kariuomenė (be laivyno ir aviacijos) turi apie 180,000 karių.

Londoniško Times nuomone, Rheino armijos -- tų 3 divizijų po dvi brigadas kiekvienoje -- vis dėl to yra per maža tam atvejui, jei dėl politinių sumetimų būtų susilaikyta nuo atominių ginklų panaudojimo. Tuo atveju britams liktų pasirinkimas tik tarp pralaimėjimo ar pasitraukimo. O kaip tik tas nesutinka su dabartine NATO strategija, kuri siekia suorganizuoti rimtą gyny-

ma prie pat sovietų vokiečių sienos. Britai gi, kaip žinia, turi savo atominių bombų ir dabartinę britų konservatorių vyriausybę nenori atsisakyti teisės jas bėdos atveju panaudoti savo pačių nuostata. Tačiau būsimoji darbiečių vyriausybė gali būti, ir greičiausiai bus, kitos pažiūros. Ji bus linkusi atsisakyti savo atominių bombų ir už tat sustiprinti Rheino armiją.

VIRŠUJE: Iš pirmo žvilgsnio tieldu piešiniai atrodo panašūs, bet taip nėra. Dailininkas, kopijuodamas antrąjį piešinį, padarė septynis skirtumus. Ar lengvai juos radote?

ir kitų priešasčių buvo blogas derlius. Jos gyventojams gali neužtekti duonos. Betgi taip pat reikia pažymėti faktą, kad Sov. S-gos gyventojas dar šiandieną dėl atsilikusios mitybos primityvių sąlygų turi didelius kiekius grūdų suvartoti kasdieniniam savo maistui. Jei Vakarų Europoje, JAV ir kituose aukštos civilizacijos kraštuose žmonės suka galvas, kaip pašvairinti ir padaryti skanesnį žmogaus maisto davinį, tai Sov. Rusijoje partinės galvos ir jų krašto žmonės turi dėti visas galimas pastangas, kad parūpinti jų maitinimosi pagrindinį produktą -- duoną.

Kai ką stebina, kad Sov. Rusija nori pirkti iš JAV už 400 mil. dol. kviečių. Pažūrėkime, kiek gi ji gali tų kviečių nupirkti. Skaičiuojama, kad 1964 metais Sovietų Sąjunga turės 226,800,000 gyventojų. Padalinus perkamuosius kviečius gyventojams, išeitų, kad vienam žmogui tektų 30,8 kg. Turint galvoje, kad vienas Sov. Rusijos gyventojas į metus suvartoja 220 kg. duonos, išeitų, kad tų kviečių užtektų nepilniam dviem mėnesiams. Taigi, Nikita Chruščiovas savo pavaldinius galės pamaitinti nepilnus 2 mėnesius, o likusius 10 mėnesių turės maitinti iš savame krašte supiltų aruodų.

JAV SAVIVALDYBIŲ RINKIMAI

* LAPKRIČIO 5 D. įvykę savivaldybių rinkimai parodė kiek didesnę respublikonų organizuotumą, nors ir ne visur jiems pasisėkė pasiekti žymesnių pakeitimų.

Iš būdingesnių reiškinų tenka paminėti Mississippi gubernatoriaus rinkimus, kuriuos, nors ir laimėjo demokratas Paul B. Johnson, tačiau jo oponentas, resp. R. Phillips, 30 m. amžiaus advokatas, surinko 107 tūkst. balsų valstijoje, kur savo laiką Nixonas gavo tik 73 tūkst. balsų.

Tradicioniai demokratų valdomose valstijose tokios žymės, kad ir nenustojus postų, verčia demokratų pasitempti. Tai būdingas ženklas artėjantiems prezidento rinkimams.

* INDIANAPOLYJE respublikonai perėmė to miesto valdžią, pakeitė 71 demokratų ir 37 resp. santykį į 62 respublikonus ir 49 demokratų.

Didesniuose miestuose, kaip Philadelphia, laimėjo tie demokratų atstovai, kurie nedviprasmiškai pasisakė už ryškia integracijos programą ir laimėjo daugiau negrų balsų. Tokiu būdu James Tate, paskutiniu momentu smarkiai parentas prezidento Kennedžio, laimėjo burmistro postą, surinkęs 398,938 balsus, kai respubl. kandidatas nedaug teatsiliko 331,615 balsais.

* KENTUCKY GUBERNATORIAUS rinkimuose abiejų partijų kandidatai baigė rinkimus tokiu mažu skirtumu, kad pralaimėjęs resp. kandidatas L.B. Nunn skelbia turėsiąs reikalauti balsų perskaičiavimo, kad patikrinus skundus dėl sukčiavimo.

Savivaldybių rinkimai parodė porą būdingų reiškinų: integracijos politikos įtaką rinkimams ir tai politikai priešingų balsų prėjimas respublikonų pusėn. Vietovėse, kaip Clevelande, Ohio, kur respublikonų partijos palaidumas ir apsieidimas neturi pavyzdžio, apšiai padidėjo išrinktų negrų skaičius tiek miesto taryboje, tiek kituose postuose.

DIRVA

 ★★ ★
 THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
 Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
 VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
 pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
 išskyrus šventes.

Redaguoja:

 Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
 Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
 R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NE VIENO KOMITETO DARBAS

Tik ką gautame pranešime lietuvių spaudai Leonas Virbickas rašo:

"Ar dalyvauti pasaulinėje parodoje, ar nedalyvauti? Toks klausimas buvo iškilęs, kai tik JAV pradėjo ruošti Pasaulinei Parodai New Yorke. Mūsų spauda to klausimo tada kažin kodėl nelietė, ne diskutavo, bet New Yorko lietuviai tą klausimą ėmė svarstyti ir be didelio abejojimo nutarė parodoje dalyvauti. Buvo sudarytas komitetas..." ir t.t.

Neatrodė, kad toks komiteto apleistas (o gal ir neapleistas) straipsnis lietuvių spaudai, bent jau cituotoji to straipsnio "uvertūra" būtų tinkamu paskatu visiems lietuviams kibtį į parodos "operos pastatymą". Jei kas skaito spaudą, žino, kad tas klausimas buvo diskutuojamas ir keltas ir kad tai nėra vien tik New Yorko lietuvių jėgomis įveikiamas darbas.

Pirmučiausia, kad spauda tą klausimą keltų ir diskutuotų iš pagrindų, reikia, kad ji turėtų tam ir pakankamai pagrįstų duomenų ir faktų. Tuo tarpu dar ir šiandien, chorai ir tautinių šokių grupes registruojant, repertuarą sudarant, gaidas leidžiant, parodos eksponatų ir aukas renkant, spaudai nėra aišku, ar parodos rengimo komitetas yra ir Lietuvos skryčiaus parodoje šeimininkas ir vyriausia galva, ar tik to skryčiaus organizatorius. Neaišku, ar tikrai New Yorko lietuvių sudarytas komitetas, jau iki šiol atlikęs daug darbų ir pasigėrėtinai savo kai kuriomis sekcijomis pasistūmęs pirmyn, taip ir yra likęs vyriausiu organu, kompetentingu atstovauti Lietuvai, kad ir jos išeivijai, Pasaulinėje Parodoje New Yorke.

Čia nekeliama abejonė komiteto narių sugebėjimais, jų reprezentatyvumu ir jų nuosirdžiui noru pasistarnauti Lietuvos reikalui. Abejonė tik lieka viena -- ar tas pasiūlytas komitetas sugebės išlikti laisvųjų lietuvių reprezentantu iki galo ir ar tos aureolės nepuolus reprezentaciją "vėjai", kada ateis laikas iškilmingai pasakyti: ponai, parodos stalias paruoštas, ateikite ir gėrėkitės.

Šalia to, lieka dar viena, jau "žemiškesnė" abejonė, tai parodos samata. Ji gi siekia ne mažas sumas. Vien aukų, tik komiteto renkamų ir pavienių lietuvių prašant, kažin ar gana. Reikalas čia daug svarbesnis ir daug reikšmingesnis, nei vieno dailininko parodos suorganizavimas. Iš visa ko atrodo, kad čia norima atstovauti ir pademonstruoti ne tremtinių grupės pašoktas lenciūgėlis ar melanholiška liaudies daina.

Jei jau prikišama spaudai, kad ji to klausimo "kažin kodėl nelietė", tai, turbūt, įvyko todėl, kad buvo tikimasi gauti tuo reikalu tokios informacijos, kuri nekeltų abejonių dėl lietuvių pajėgumo uždavinį įgyvendinti ir finansine prasme.

Pranas Narvydas (Dirvos 127 nr. lapkričio 6 d.) ir anksčiau kiti patvirtino, kad 1939 m., Lietuvos vyriausybei susidarė sunkumų parodoje Lietuvos skryčių išlaikyti iki parodos uždarymo. Tai atlikti pavyko tik Amerikos lietuviams sujudėjus ir pasiryžus parodą ištesėti iki galo. Taigi, pamokų yra buvę. Tos pamokos šiandien skaudžiau išgyvenamos. Mat, neturime vyriausybės, kad ir kaip taupios, bet bent jau garantuojančios tam tikrą parodos išlaidų dalį.

Tiesa, šiandien galime pasidžiaugti turį visą eilę organizacijų, kurios sakosi atstovaujančios ne vien lietuvių išeivijai.

Ne tik spaudai, bet visiems jos skaitytojams ir kyla klausimas (prieš siunčiant auką gerb. Antanui Šetikiui), kokių procentu darbo ir finansine parama prie Lietuvos atstovavimo Pasaulinėje Parodoje New Yorke prisideda ar ruošiasi prisidėti tos mūsų reprezentacinės organizacijos, kurios gi tam ir renka metai iš metų aukas, kad Lietuvai ir jos laisvės troškimą reprezentavus. (j.č.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščių įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkursko skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

Lietuvių Tautinės Bažnyčios Scrantone, Pa., parapijiečiai minint spalio 20 d. bažnyčios 50 metų sukaktį.

PUSĖ ŠIMTMEČIO LIETUVIŲ TAUTINEI BĄŽNYČIAI

Istorinis supuolimas: tuo metu kai Romoje Ekleumeninis Katalikų Bažnyčios suvažiavimas nutarė leisti visokiomis kalbomis pakeisti lotynų kalbą maldose, lietuviai angliakasiai Scrantone prieš penkiasdešimt metų drįso galvoti, kad Dievas ir lietuviškai supranta.

Spalių 20 dieną Lietuvių Katalikų Tautinė bažnyčia parapijai, pirmoji Amerikoje (gal ir visam pasaulyje) iškilmingai paminėjo 50 metų sukaktį.

Prieš keletą metų teko pirmą kartą išgirsti Lietuvių Tautinės bažnyčios mišias lietuviškai. Nuo skambtelėjimo mišių pradžiai iki užbaigos skambėjo lietuvių kalba žodis ir giesmė. Reikia atvirai pasakyti -- buvo nuostabių įvykių. Perkeliavus gabalą pasaulio, atsiminus Kražius, knygnešius, Jogailą, Vytautą Nemunę plukdančius naujakrikščius ... buvo ko susimąstyti.

Tuo tarpu Scrantono angliakasiai jau penkios dešimtys metų meldžiasi tėvų kalba, dabar jau tvirtai įsitikinę, kad ir danguje bus pramokę lietuviškai.

TRUPUTIS KASDIENĖS ISTORIJOS

Penkios dešimtys metų atgal, kada Scrantone kūrėsi Tautinė parapija, svariu vėzdu buvo aiškių, lenkų puolami lietuviai, kaip tamsūs, beveik pagony, ir kad lietuvių kalbą mokančio nėra visam danguje. Dievas, žinoma, nė nesiklauso, ką tie pagony...

Sena angliakasia pati, jau dešimtą dešimtį baigianti, pasakojė: "Vyreliai tu mano, galvok šiaip, kalbėk kitaip, bet aš net apsiverkėdavau. Meldiesi, būdavo, iš skalbyklos grįžusi, kalbi ražančių. Visų šventų litanių. Ir pamanai, gal viskas ant pūsto... Lenkiškai nemokėjau, angeliškai ir kalbėti. Dirbo su manim tokia kieta kaip plyta paliokė. O jau šventumas -- danguje ir gulti ir kelti gatava. Tai ji mane ėmė lenkiškai poterių mokyti. Nesisekė. Dieve duok dangų tų pačių lenkų vyskupui Hodurui, tai jis per vertėją pasakė, kad būtų pasaulis daug biednesnis, jeigu dingtų lietuviška kalba. Ir sena, ir labai graži, ir Dievas abiem ausimis, net plaštaku pridengęs ausį, klausosi mūsų lietuviškų maldų, mūsų giesmių."

Ta proga bus taiklu pasakyti, kad Scrantone gimė ir išsivystė Lenkų Tautinė bažnyčia. Jos pirmasis vyskupas Pranciškus Hoduras daug prisidėjo, kad ir lietuviai angliakasiai pajudėjo kurti savą tautinę parapiją.

1892 metais Scrantone susikūrė švento Juozapo draugija, kuri trečiame savo susirinkime nutarė organizuoti parapiją. Tuo jau buvo nupirktas sklypas, pradėta rinkti, daugiausia po salūnus, aukos bažnyčios statybai.

Kun. Kaupui klebonaujant, buvo baigta didelė ir graži bažnyčia, pavadinta šv. Juozapo vardu. Prie bažnyčios buvo gabalas žemės, išdardytas. Tuo metu Pensilvanijoje dar nebuvo įstatymo, pagal kurį savaime parapijos turtas yra vyskupo nuosavybė. Kun. Kaupas sumanė praplėsti bažnyčią, ir norėjo užtraukti pašoklą bankę. Ten paaiškėjo, kad bažnyčia ir jos turtas perrašytas vyskupui O'Haraui, bet parapijiečių sutikimo, kurie buvo bažnyčios statytojai-savininkai. Kun. Kaupas keletą metų susirinkimų stengėsi įtikinti, kad pa-

rapija su visu turtu būtų atiduota vyskupui kaip jo nuosavybė. Parapijiečiai nesutiko. Jie tvirtai laikėsi. Vyskupas yra mūsų tikėjimo vadovas, bet turtas yra mūsų. Jeigu mes mokėjom

tesnysis teismas panaikina. Ir taip dar du kartu.

Šio teismo istorija turėtų susidomėti mūsų rašytojai, istorikai. Tai vienas nuostabiausių epizodų lietuvių grumtynėse už teisę, teisingumą. Dar yra ne vienas gyvas tos bylos liudininkas, tebėra archyvuose sudulkėję bylos.

Byla baigėsi, kaip ir turėjo baigtis -- vyskupijos laimėjimu. Parapijiečiai pavargę, teismų išlaidos darėsi nebeįkainamos. Buvo, pagaliau, aišku, kad vyskupijos ištekliai nenugalimi, kad byla gali būti šimtą kartų pakartota, nes advokatai vis surasdavo kablukus pradėti bylą vietoje, o parapijiečiai turėjo eiti į Aukštesnį teismą iš anksto žinodami, kad vietoje nelaimės.

Pagaliam, lietuviai turėjo bėdų su airiais. Kažin kokio fanatiško įsitikinimo virdami, dažnai persekiojo lietuvių, kaip pagonis, kaip jų darbų okupantus, kaip nereikalingus atėjūnus.

Lietuviai nepasidavė.

NAUJA GŪŽTA

Žymi dalis švento Juozapo parapijiečių, palikdami vyskupijai jų pastatytą bažnyčią, atsiskyrė ir nutarė kurti Lietuvių Katalikų Tautinę bažnyčią. Šiuos atsiskyrėlius traukė lietuvių kalba, savo teisės. Per septynetą metų bylose su vyskupija angliakasy pradėjo pažinti Ameriką, susipažino su jos tvarka, žmonėmis, kurie ne seniai sunkiai, atkakliai mušėsi į gyvenimą.

1913 metais pradėjo rūpintis Tautinės parapijos įkūrimu, lietuvių apgyventam rajone, Providence. Ilga, nuostabi istorija, lietuviško būdo, lietuviškų tadicijų atkūrimas Columbo atradime - Amerikoje.

Lietuvių Tautinės bažnyčios kūrimo ir išugdyme labai daug prisidėjo pirmasis lietuvis, Tautinės Katalikų bažnyčios vyskupas Jonas Gritėnas ir dabartinis kunigas Mykolas Valadka.

Penkių dešimtų metų sukaktuvių minėjimas praėjo tėvynės

Lietuvos kančių, vergijos ženkle. Gal niekur Amerikoje ir pasaulyje taip nepajuntamas Kremliaus tiranijos jungas Lietuvoje, kaip tokių sukaktuvių metu. Parapija ilgus metus praeityje ir dabar arčiausia širdies juto tėvų žemės laimėjimus, vargus. Tautinės bažnyčios svajonės, viltys - matyti tėvų žemę savųjų tvarkomą, mokyklose, maldose ir prie darbo kalbėti sava kalba, dabar siegiamos giminių, brolių, seserų vargo gimtuosenuose. Jau noji karta, kuri nematė savo akimis Lietuvos, nesuprasdami Kremliaus užmačių, vargu ar pajuto nuotaiką, mintis jau gerokai praretėjusių senųjų parapijiečių, kurie tebešioja skriaudas, patirtas pirmose tremtinio dienose, kurie gyvai jaučia, kaip Baranauskas, "Ne taip skamba vieškelėlis spausas dilizonais, kaip vaitoja mūsų brolis po svetimais ponais."

Iškilmingų mišių maldose už tėvynę Lietuvą taip šviežiai skambėjo prieš kelias dešimtis metų parašyti žodžiai... "Visa galis, kuris mūsų tėvynėi Lietuvai leidai patirti didžius laimėjimus ir leidai pajusti pralaimėjimų skausmą... Laikyk savo globoje, rodyk ir vesk keliu, kuriais vedei Lietuvos vadovus meilės, teisėtumo, pergaltės dienose..."

Pagrindų priminimas gražiai atsiliepė pilnoje bažnyčioje. Lietuvių Tautinės bažnyčios tikslas: "Nešti Kristaus šviesą tautai, nuolatos priminti jai, kad mūsų tikslas pasaulyje, tai gyvenimas Dievo dvasioje, dvasioje teisybės, meilės ir teisingumo." "Lietuvių išeivijai svetimoje šalyje įkurti ugnia vietę, prie kurios galėtų susišildyti, kuomet sunkioje gyvenimo kovoje už būvį nusiminimo šalna atšaldys dviasią. Parodyti tikrą šviesą, duoti pamatą, ant kurio galėtų atsistoti su pilnu pasitikėjimu."

Vargu ar tenka pridurti, kad šie pamatai ir tikslai turi likti ir tuo metu, kai Lietuvių Tautinė Bažnyčia minės kelių šimtų metų sukaktį.

Po iškilmingų pamaldų erdvoje bažnyčios salėje buvo iškilmingi pietūs. Dalyvavo keliolika kunigų, iš kelių tikėjimų atstovų, Scrantono miesto burmistras Schmidt su palydovais, lenkų tautinės bažnyčios dignitoriai. Toje pačioje salėje buvo Scrantonui labai brangaus solisto Algirdo Brazio koncertas ir iškilmingas sukaktuvių užbaigimas.

Bažnyčios salėje nuo sienų į šimtus susirinkusiųjų židūrė Basanavičius, Kudirka, Daukantas, Žemaitė, Vysk. Valančius, vysk. J. Gritėnas ir visa eilė mums brangių veidų. Amerikos ir Lietuvos vėliavos, himnai priminė, kad ir toli nuo tėvų žemės gali būti ir, tikėkim bus, Lietuvių sala, kurioje kūrėsis ugnia vietė, prie kurios galės susišildyti, "kuomet sunkioje kovoje už būvį nusiminimo šalna atšaldys dviasią."

A. F. Sin-čius

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVA

GRAMERCY SHIPPING CO.

ISTEIGTA 1947 — TURINTI MASKVOS USSR VNESPO-SYLTORG LEIDIMĄ — TURINTI DEPARTMENT OF BANKING AND INSURANCE (USA) LEIDIMĄ IR DRAUDIMĄ.

BE MUITO DOVANOS Į USSR: Siuvas masinos, automobiliai, dviračiai, šal-dytuvai, skalbimo mašinos ir daug kitų.

MŪSŲ SKANIŲ IR AUKŠ-TOS KOKYBĖS MAISTO PRODUKTŲ SIUNTINIAI. SIUNTINYS "R" įkainuo-tas \$36.75.

1 svaras degintos kavos. 1 svaras Cacao, 1 sv. šoko-lado, 2 sv. virimui alyvos, 2 sv. cukraus, 2 sv. ryžių. 1 sv. sūrio, 2 sv. rūkytų la-šinių, 2 sv. rūkyto kum-pio, 2 sv. džiovintų vaisių.

AUKŠTOS KOKYBĖS MEDŽIAGOS. Reikalaukite mūsų sąrašų.
Gramercy - N. Y.
118 EAST 28th St., Nr. 906
NEW YORK 16, N. Y.

New York telephone MU 9-0598

Atidarytas darbo dienomis 9-5:30, šeštad 10-1, sekmadienį uždaryta.

PINIGAI Į USSR

Pilnai garantuotas pristatymas per dvi savaites. Pilnai išmokama. Gavėjo pasi-rašyti kvitai.

Kursas: 9 rubliai už \$10.

Už patarnavimą mokestis iki

\$35.00 — \$3.50.

Virš \$35.00 — 10%.

Gramercy - N. Y.

744 BROAD ST., Nr. 925
NEWARK, NEW JERSEY

Siuntiniai ir pinigai siunčia-mi į Vak. ir Rytų Vokietijas, Lenkiją, Rumuniją, Vengri-ją, Čekoslovakiją ir kitur.

AKIMIRKOS

Senis iš Druskininkų

Mūsų tauta šiandien negausi skaičiumi net tik dėl to, kad "pikti" kaimynai vis mus nutautindavo. Pasidairykite po Lietuvos didingą praeitį, pasidairykite čia aplinkui ir galbūt prieisime išvadą, kad dažniausia mūsų kraujo broliai patys baisiai norėdavo nutautėti. O tie, kurie pasiliko lietuviais, tai su nepasitikėjimu ir atviru šalčiu žiūrėjo į tuos, kurie norėjo ar bent būtų galėję sulietuvėti.

Pavyzdžiui, žydai, gana gabi ir labai darbšti rasė, ėmusi pasiekti mūsų šalį dar prieš Vytauto Kęstutaičio laikus. Kitur žydai kiek nutausdavo, maišydavosi, o kultūros kūryboje glaudžiai įsijungdavo į gyvenamojo krašto visumą. Bet mūsų žydai -- beveik niekada ir nieku, tartum jie būtų buvę ar tebebūtų kažkokios ypatingos rūšies žydais. Žydai litvakai ar tik nebus vieninteliai pasaulyje, kurie taip nedraugiškai žiūrėdavo į savo gimtojo krašto vyraujančią tautą. Taip ir nežinau galutinai: ar jie nenorėdavo į mūsų kultūros kūrybą jungtis, ar mes nenorėdavom į jį priimti? Turbūt, vieni ir kiti po lygiai.

Prieš karą turėjome bemaž tik vieną žymesnę stebuklą -- bibliografą Izidorijų Kisiną. O per karą ir po jo sovietinėje Lietuvoje dar du: vienas žydas atėjo į spaudą (Zimanas), kitas į literatūrą (Sluckis), abu "lietuvių liaudies valios" reišikėjai, bet politrukų pareigose, ne lietuvių tautos laisvei ginti, o tarnauti okupantui. Gi užsienio žydų ir Rusijos bolševikų publicistika tebeskelbia, kad Lietuvoje žydus iššaudė ne tiek naciai hitlerininkai, kiek mūsų "hitleriniai ir buržuaziniai nacionalistai", kaip Brizgys, Biržiška, Žymantas, Impulevičius ir tt.

Štai koks įžūlus būna ir gali plisti melas!

Atmosfera užnuodyta, ir joks žydas litvakas šiandien nedalyvauja, kaip sakome, Lietuvos išlaisvinimo darbe. Tai sunki ir nemaloni išvada...

Dėl to kiek liūdna ir labai gaila, ir beveikunku užmegsti žmoniško bendravimo eijas. O kartais norėtusi, būtų įdomu ir kai kuriais požūriais naudinga. Štai Jokūbas Lipšcas, kuris man būtų mielas ir labai reikalingas, kalbant apie modernius menus. Juk jis mūsiškis ir galėtų būti mums dar daugiau savas. Jis gi Lietuvos žemės ir mūsų aplinkos sūnus, iš Druskininkų, iš to pačio dailaus ir sveikatingo miestelio prie Nemuno, kur buvo ir M. K. Čiurlionio tėviškė.

Jokūbas, kaip girdėjau, gražiai mini savo tėviškę ir didžiuojasi, kad Druskininkai davė pasauliui kitą didelį menininką -- Mikalojų Konstantiną.

Bet Lipšcas anksti jaunystėje išvyko į Paryžių meno studijų reikalais ir ten pasiliko. "Su-prancūzino" savo vardą ir pavardę į Jacques Lipchitz, per tris dešimtmečius dirbo, tobulėjo kaip modernus skulptorius ir pasidarė plačiai žinomas, kaip prancūzų dailininkas. Vėliau atvykęs į Ameriką ir turbūt įsiplietinęs, jis jau pristatomas beveik kaip "amerikietis skulptorius", nors savo dvasioje kazi- žin tik ar ne daugiau sužydėjo. Savo senatvėje (jis dabar yra 72 metų) radęs čia tokią palankią ir galingą savųjų bendrareligi- ninkų reklamą, Lipšcas šian- dien laikomas stambiu moderni- nės skulptūros talentu ir auto- ritetu.

Tuo jo autoritetu man ir no- rėjosi pasinaudoti.

Gal ne tiek autoritetu, kiek jo, kaip neabejotinai įžymaus me- nininko modernisto, buvusio kū- bisto, ilgu patyrimu, jo išjau- timais ir galvojimais, jo lietu- viškų Druskininku kilme, jo me- no filosofija, kurioje radau vis- us esminius elementus, kaip pats nebe nuo dabar galvoju ir kiek juos buvau išskaitęs rašy- tuose veikaluose ar besidairy- damas meno muziejuose. Paga- liau, ir dėl to, kad Lipščio me- no filosofijos principai yra labai paprasti ir trumpi, -- ir jie mums daugiau paaiškinų dabar- tines abstrakcinio meno kontra- versijas, negu J. Bagdono itin vienašališkas ir abejotinų teo- remų kupinas manifestas.

Praėjusį pavasarį Kaliforni- jos Universiteto meno galerijo- je Lipšcas buvo atvežęs savo kai kurias skulptūras apžvalginei pa- rodai, ir ta proga Los Angeles Times meno skyriaus redaktori- us H. J. Seldis turėjo su juo pasikalbėjimą, turį laikraštyje išspausdino (1963.III.24). Jo da- lį čia perpasakosiu, nors lais- vai, bet visiškai tiksliai, tik truputį supopuliarindamas kai ku- riuos posakius.

"Iš esmės, mane labiausiai domina žmogus", kalbėjo senas skulptorius iš Druskininkų. "No- rėčiau būti žmogumi pilniausia- to žodžio prasme. Mano veiklai eina ta kryptimi. Mane nuolat veda pritrėnkiantį žmoniškų įga- lėjimų idėja. Vis žiūriu pirmyn, ne atgal, ir visada randu gali- mybių savo darbą gerinti. Jei

Bronys Raila

nors viena savo skulptūra bū- čiau pilnai patenkintas, daugiau nebedirbčiau... Kai mes buvome jauni ir šio šimtmečio pradžio- je turėjome progos dalyvauti me- no revoliucijoje, mes dirbome ateičiai. Dabar ta ateitis yra jau čia, ir mes stovime aki- vaizdoje kitos ateities, kurią pri- valome pasiekti".

Kaip natūralu, menas Lipščiu- yra žmogiškosios egzistencijos centras. Jau pirmuosiuose civili- zacijos laikmečiuose, kur tik su- randamas žmogus, ten randamas ir menas. Didieji menai tartum pakelia žmogaus sugebėjimą į- žvelgti į dalykus, kurie anksčiau nebuvo pastebėti. Menai, kaip ir religijos, jaudina žmogų. Tiesio- ginis meno pergyvenimas yra svarbesnis už mokslą apie me- ną. Argi mums reikia moksliš- kai pažinti saulę, kad ji imtų mus šildyti?

Nėra tik vieno meno. Jų yra daug ir nelygių. Esama vaiko piešinių ir Leonardo da Vinci piešinių. Dailininko ambicija yra pakilti ligi didžiųjų išraiškų me- no, XX amžiaus dailininkai netu- rėtų atsukti nugarų didiesiems praeities paveikslams ir skulp- tūroms ir nesibijoti palyginimų.

Mes negalime sukurti geresnio meno, negu Mykolas Angelas, bet mes galime sukurti meną, la- biau atitinkantį šių dienų pasau- lio sampratą. Tuo būdu Cezanne mums reiškia daugiau negu Rem- brandtas, nors pirmasis dėl to nėra geresnis už antrąjį.

Lipšcas, dar neseniai buvęs ultramodernistas, nėra labai pa- lankus šių dienų abstraktiniam, arba "bedaiktiniam" ir "bežmo- giškam" menui. Savo pažiūrai išryškinti jis praveda tokią pa- raišlą: --

Jei mes išnagrinėsime mei- lės bazę, rasime, kad iš esmės mums veda meilės veislės išlai- kymo instinktas. Kad kas nors įvyktų, kad gimtų nauji vaikai, -- yra malonumas ir pergyvenimai (emocijos). Šios trys formos su- daro vienovę. Jei kas tą vieno- vę norėtų sulaužyti ir, pvz., sa- kytų: "Man nerūpi veislės iš- laikymas, aš noriu tik malonu- mų ir pergyvenimų", tai žmo- nija netrukus išnyktų. Kitaip sa- kant, jei jūs suardysite vienovę ir tik kurį vieną jos aspektą te- laikysite svarbiausiu, tai žalo- site prigimtį ar nueisite prie visiško absurdo.

Tas principas lygiai dera ir menui. Kiekvieno meno kūrinio pagrindu yra pirmasis esminis

elementas -- tam tikra pasau- lėžiūra, "point of view", filo- sofija ar religija. Ji yra orga- niškai susieta su antruoju es- miniu elementu -- išraiška, me- ninės formos suradimu, arba, kaip sako Druskininkų senis, su "reprezentacija".

Jei jūs, pvz., esate senovės graikas ir manote, kad dievai yra panašūs į žmones, ir jūs norite atvaizduoti žmogiško gro- žio kupiną deivę, tai jūs sutel- kiate gražiausias moters dalis ir pagaminate -- Venerą ar Afro- ditę. Bet jeigu jūs esate 12 šimt- mečio katalikas ir tikite, kad šis gyvenimas tai tik ašarų pakalnė, o tikrasis gyvenimas kažkur ki- tur, tuomet natūrali žmogiška figūra įgaus tendenciją iš šio gyvenimo smelktis į kitą, -- ji suliesės ir prailgės. Jūsų pa- saulėžiūra derinsis prie išraiš- kos, nes mes matome ne tik aki- mi, bet ir per vidinę viziją.

Pagaliau, lieka tretysis neda- lomos vienovės elementas -- formos grožis, kuris žmogiško- je plotmėje prilygtų malonumų, emocijų ir harmonijos troškimui.

Šie trys elementai meno kū- rinyje yra nedalomai.

Jei visai išmesit formos iš- raišką, tai gausite kraštutinę abstrakciją. Kaip dailininkas Ma- levič, jūs padarysite kūrinį "Bal- tas and Balto" ir nutapsite ... visai baltą drobę.

O jei sakysite, kad jums nerū- pi formos grožis ar emocija, jums rūpi tik išraiška ir tikslus atvaizdavimas, -- prieisite prie natūralizmo ir fotografinio me- no.

Pagaliau, jūs galite išvesti formos grožį ir sakyti, kad me- ne jus domina tik filosofiniai ar metafiziniai aspektai (maž- daug kaip mūsų J. Bagdona), ir tuomet jūs gaminsite kažką pa- našaus į juodas drobes su iš- mėtytais baltais skrituliais ar pilkais plėmais, vaizduojančiais neva mūsų gyvenimo mistiką ir tamsybę.

Jei šią pažiūrą vesite ligi kraš- tutinumo ir spirsitės, kad jums niekas kitas daugiau nerūpi, kaip tik vaizduoti mūsų gyvenimo tam- sybę, chaosą ir absurdiškumą, tai jūs pradėsite kibirais pilti ir pilti dažus ant drobės. Cha- osą jūs išreikšite, bet savo ke- liu jūs pasidarysite lygiai tokie pat vienašališki ir nuobodūs "a- kademistai", kaip ir anie praei- tyje.

Kas mano, kad visumos nerei- kia, o užtenka tik vienos ar ki- tos dalies, tas prieina ligi ab- surdo ir mirties. Todėl apie "be- daiktinį" ir "bežmogiš", gryną abstraktinį meną Jokūbas Lipš- cas pasisako trumpai ir papras- tai: jis nėra visas menas, o tik jo dalis, dėmesio sutelkimas ne visumai, o tik skeveldrai. Ir tai ne tik šių dienų chaotinio ar bu-

vusio geometrinio abstrakcioniz- mo liga. Ja sirgdavo ir impresio- nistai ir akademistai. Ir tik didy- sis menas pasiekdavo vienovės.

O tai yra kūrėjo noras "būti žmogumi pilniausia to žodžio prasme". Žmogumi, kuris dar nėra atominės fizikos nuvaini- kuotas, kuris toli gražu nėra

toks silpnas kitų gamtos jėgų akivaizdoje ir kuris nėra toks baisiai ir chaotiškai blaivus.

Jam tik liko dar laimėti il- gų amžių sunkią kovą prieš dau- gelį ir, deja, nemažėjančių šio gyvenimo absurdo. Jis vis pri- valo daugiau šviesos -- savyje ir aplinkui.

CleveSavings

DON'T JUST WISH-SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

WE WELCOME SAVERS ASK ABOUT OUR AUTOMATIC SAVINGS PLAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DABAR LAIKAS SIŪSTI SIUNTINIUS ŠVENTĖMS

JŪSŲ GIMINĖMS IR DRAUGAMS LIETUVOJE

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį ----- Licensed by V. O. Vneshepolitorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI -- PRISTATYMAS GARANTUOTAS -- GAVĖJAS NIEKO NEMOKA --

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

• NEW YORK 3, N. Y. -- 39 -- 2nd Ave. ----- AL 4-5456
• NEW YORK 11, N. Y. -- 135 W. 14th St. ----- CH 3-2583
• BROOKLYN 11, N. Y. -- 370 Union Ave. ----- EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. -- 600 Sutter Ave. ----- DI 5-8808
• ATHOL, Mass. -- 61 Mt. Pleasant St. ----- CH 9-6245
• BOSTON, Mass. -- 271 Shawmut Ave. ----- LI 2-1767
• SOUTH BOSTON, Mass. -- 359 W. Broadway ----- 268-0068
• BUFALLO 6, N. Y. -- 332 Fillmore Ave. ----- TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. -- 2222 W. Chicago Ave. ----- BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. -- 3212 So. Halsted St. ----- WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio -- 904 Literary Rd. ----- TO 1-1068
• DETROIT, Mich. -- 7300 Michigan Ave. ----- VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. -- 606 Bridge St., N. W. GL 8-2256
• HAMTRAC, Mich. -- 11333 Jos. Campau ----- TO 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. -- 200 Franklin Ave. ----- Tel. 233-8030, 246-0215

• IRVINGTON 11, N. J. -- 762 Springfield Ave. ----- ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio -- 21 Fifth Ave. ----- RI 3-0440
• YONKERS, N. Y. -- 555 Neppenhan Ave. ----- GR 6-2681
• LOS ANGELES 22, Calif. -- 960 Atlantic Blvd. AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. -- 126 -- 4th St. ----- FO 2-8569
• NEWARK 3, N. J. -- 428 Springfield Ave. ----- BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. -- 509 Congress Ave. ----- LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. -- 99 Main St. ----- MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. -- 176 Market St. ----- GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. -- 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. -- 1015 E. Carson St. ----- HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. -- 2676 Sutter St. ----- FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. -- 6 John St. ----- PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. -- 174 Millbury St. ----- SW 8-2868

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBŪ GAUTI DAŽNIAU, NĖS IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

(40) ROBERT RAID

Jis tik patraukia pečiaias.

-- Kaip norite, Raidai! Aš tik noriu jums padėti. Aš galiu Tams- tos mirties sprendimą atšaukti, Raidai. Jeigu galėdamasis savo nu- sikaltimus išpirksite.

Purtau galvą ir nusisuku. Duryš atsiveria ir pasirodo du enka- vedistai.

-- Išveskite jį ir nudėkite!

Vėl koridoriai, laiptai, sienos. Herbertas jau dabar turėtų būti pas motiną ir gal pas Elfi.

Duryš, suolas, gličios grindys. Vėl pištaliato trakstelėjimas. Kada gi jis šaus? Tik ramiai, ramiai.

Žingsniai ir vėl tas pats gaižus balsas:

"Gražinti!

Ir vėl? Juntu kumštį į nugarą.

-- Skubiai vilkis! Viršininkas tavęs laukia!

Apsirengiu ir lydimas kareivių grįžtu.

Ar ilgai dar šis vaidinimas truks? Man reikia ramybės, tik ramybės. Vaidinimas? Žinoma, tik vaidinimas. Naujasis metodas taikomas tik intelektualams! Ne! Dar ne galas! Juk tik teatras!

Prie ypatingo įgaliotinio durų sustojame.

-- Palaukti!

Mes laukiame -- praeina valandos, o gal tik minutės. Neryš- kiai girdisi viduje keli balsai. Jiems aš reikalingas! Neatšaukia- mai reikalingas. Ar išversiu? Juk tai Esteros įdomusis žmo- gus iš Maskvos". Teatras. Vaidinimas. Didysis, paskutinis vaidi- nimas.

Duryš atsiveria.

-- Prašau į vidų, Raidai! Sėskitės! Rūkykite. Atrodote truputį išbales, ką? Visai nenustabu, drauge! Taip arti mirties. Rūkykite, rūkykite nesitrukdydamas. Mes dar suspėsime pasikalbėti.

Ypatingasis įgaliotinis sėdi atsilošęs savo fotelyje, truputį pa- lenkęs galvą ir savo šviesiai mėlynomis, šaltomis akimis stebi ma- ne.

-- Dabar jau žinote, kaip ten apačioje atrodo, Raidai?

-- Taip.

-- Dar vis tebenorite mirti?

-- Juk aš jau negyvas, Ivanai Maksimovičiau!

Rusas delnu trenkia į stalą.

-- Bet juk nesąmonė, drauge Raidai! Jeigu jūs viską prisipa- žinsite ir garbingai mums pagelbėsite..."

-- Kas tada?

Šviesios akys dar susiaurėja.

-- Tada -- galėsite išeiti iš šio namo, drauge -- būsite lais- vas!

-- Šitaip apkaltinus? Pagal 58 paragrafą manęs laukia mirties bausmė!

Jis tik papurto galvą.

-- Bet juk visai ne taip, drauge Raidai! Aišku, jūs vertas mir- ties, bet gi sovietinė valstybė yra labai humaniška! Supraskit tik -- Tamsta juk nesate senas užsispyręs kontrrevoliucionierius, bet energingas, gabus ir jaunas vyras, kuris galėjo net ir suklysti. Jei- gu jūs mums pagelbėsite, mes jums taip pat!

Aš užsimerkiu. Ar ilgai galėsiu tęsti šį žaidimą? Bet man juk reikia, būtinai reikia vaidinti!

-- Negaliu tuo patikėti, Ivanai Maksimovičiau!

Ypatingasis įgaliotinis prisitraukia arčiau stalo savo fotelį.

-- Tikėkite manim, drauge Raidai. Tamsta kaip darbininkas labai aukštai vertinamas. Jau tą įrodėte. Jūs galėtumėt dar aukš- čiau pakilti! Tad kodėl mirti? Už ką? Netgi jums neprimetama iš tikrųjų didelė kaltė. Juk kilęs iš kontrrevoliucinės šeimos esate klaidingai išauklėtas, turėjote blogų draugų ir dėl to buvote įstaty- tas į klaidingus bėgius!

-- Ar jūs mano bylą grįstumėte čia paminėtais motyvais, Ivanai Maksimovičiau?

-- Savaimė suprantama, jeigu tik mums padėtumėt! Pagaliau jūsų likimas priklauso tik nuo manęs. Kartoju -- nuo manęs, Rai- dai!

-- Aš -- aš negaliu savo draugų išduoti!

-- Tikrai? Jūs negalite? Žinote, ką Raidai -- jūs esate paskuti- nis kvailys. Tamsta man reikalingas -- suprantate pats! Ir vien tik dėl to neleidau jūsų sušaudyti iš karto, bet daviau apsigalvoti. Bet jeigu dabar aš paspausiu mygtuką -- jūs daugiau čia nesugrįšite! Lygiai čia mums bus pristatyta jūsų motina ir jūsų draugė!

-- Ne!

-- Tikrai! Reikalas yra labai rimtas, Raidai! Vadinasi, kalbė- site ar ne?

-- Ko gi jūs norite?

Rusas atsistoja ir pasiūlo cigaretę, uždega.

-- Matote, pagaliau mes pradėdame grįžti į protą. Jus man išvardinkite visus savo bendradarbius ir nurodykite vietą, kur yra jūsų radijo siųstuvas.

(Bus daugiau)

AKADEMINIS GYVENIMAS

Lapkričio Vienuoliktoji

Ši diena Lietuvoje iš kitų dienų metuose tesiskiria tik tuo, kad dažniausia yra šalta ir drėgna rudens diena. Tropikų šalyse ji ir to požymio neturi. Tačiau ta diena neolituanams yra ypatinga, nes 1922 m. tą dieną, Kaune, Lietuvos Universiteto tautininkai studentai įkūrė pirmąją korporaciją, pavadindami Lietuvos Studentų Tautininkų Korporacija Lithuania, kurią 1923 metais pavadino Lietuvos Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania.

Lapkričio vienuoliktoji Korporacija laiko savo švente, ir kiekvienais metais ją šventė ir tebešvenčia galimai iškilmingiau. Tą dieną vyksta susikaupimas, peržvelgimas nueito kelio ir nustatymas gairių ateičiai.

Tą dieną neolituanai atnauja savo ryžtą kovai už savo tautą, už savo Tėvynę.

Ta diena neolituanų buvo neužmirštama ir sunkiausiose okupacijų apylostose. Ji neužmiršta ne tik čia, laisvame pasaulyje, bet ir Lietuvoje.

Pirmojo dešimtmečio sukakties proga, vyriausiasis korporacijos steigėjas V. Gustainis yra korporantams priminęs, kad Korporacijos steigėjams teko daug galvoti, daug daryti, kad Korporacija būtų savaiminga, lietuviška, kad joje studentai ne tik lavintųsi tautinės ideologijos ir tautinės kultūros klausimuose, kurie stiprintų pasaulėžiūrą, -- jie taip pat daug dėmesio kreipė ir asmeninio auklėjimo reikalui. Norėta, kad šios organizacijos mokyklą iššę jauni inteligentai būtų išauklėti kultūringo elgesio, sykiu kad būtų geros optimistinės nuotaikos, linksni, ne pikčiurnos, ne nihilistai, kurie melancholijon paskendę, stengiasi pasidaryti šio pasaulio vargų išpirkėjais ir kentėtojais, kurie visur mato tik tamsiąsias gyvenimo puses...

Šios mintys tinka ir šiandien. Tik, atsižvelgiant į daugelio lietuvių nutautėjimą, aš pridurčiau, kad neolituanai privalėtų dar tampa bendrauti su lietuviškuoju jaunimu, kad pastarasis nenutautėtų.

Žengiant į Korporacijos penktojo dešimtmečio antruosius metus, neolituanams nėms ir filisteriams linkiu nepasiduoti svetimai įtakai ir dirbti pagal Korporacijos šūkį "Pro Patria".

Fil. J. Dargis

CHICAGOS NEOLITUANŲ SUEIGA

Akademiniuose organizacijose mokslo metų pradžioje paprastai keičiasi valdybos. Korpi Neo-Lithuania, Chicagoje, visada šį reikalą suderina su korporacijos įsteigimo minėjimu, kuris populiariai vadinamas korporacijos švente.

Ši šventė korporantų mielai laukiama, jai rūpestingai ruošiamasi, nes tai drauge yra ir prisistatymas platesnei visuomenei. Pagal seną tradiciją jaunieji korporantai - juniorai gauna korporacijos spalvas ir tampa pilnateisiais nariais -- seniorais.

Prieš šventę visada būna metinė filisterių ir seniorų sueiga, kada esamoji valdyba duoda savo nuveiktų darbų apyskaitą, renka naują valdybą bei keliai juniorai į seniorus.

Šiais metais tokia sueiga įvyko lapkričio mėn. 2 d. Valdybos pirmininkas Švitrius Gotceitas ir kiti atskirų institucijų pareigūnai paminėjo svarbesnius savo kadencijos metų nuveiktus darbus. Po pranešimų išsivystė gyvos diskusijos, kuriose buvo bandoma rasti sintezę iš praeities patirtų netobulumų į ateities statomus

uždavinius. Tas rodo korporacijos gyvastumą bei jos narių susirūpinimą aprėpti ateityje dar platesnius darbo barus. Buvo pabrėžtas reikalingas netūnoti savo uždarame gyvenime, bet parodyti daugiau veržlumo, dinamiškumo, kas labiau patrauktų jaunąsias jėgas bei daugiau išryškintų korporacijos veidą. Nepamiršti, kad platesnis ir dažnesnis painformavimas apie korporacijos darbą ne tik populiarina pačią korporaciją, suteikia jai patrauklumo, bet ir jos narius labiau paskatina prie korporacijai statomų uždavinių vykdymo.

Džiugu pastebėti, kad jaunieji korporantai vis aktyviau įsijungia į korporacijos darbą, išgyvena netobulumus ir ieško kelių, kurie leistų jauniems kuo daugiau jėgų įjungti į lietuvišką darbą.

Tam tikslui Chicagoje jau yra susiorganizavę keturios jaunųjų korporantų sekcijos, būtent: muzikos ir dainų, sporto, tautinių šokių ir literatūros bei meno. Tikimasi, kad šiose sekcijose jaunimas ras priemonių pritaikyti savo gabumus ir pasirošti ateities uždaviniams.

Sekcijų organizavimo darbe daug sumanumo ir energijos parodė jų globėjas C. Modestavičius.

Šioj sueigoj 9 juniorai, atlikę junioravimo stažą, paruošę referatus bei išlaikę korporacijos reikalavimus egzaminus buvo pakelti į seniorus: V. Cijūnėlis, G. Gaigalaitė, A. Gelažius, B. Jasiūtė, L. Kanavolaitė, A. Mockaitis, A. Poderis, R. Slivinskas ir M. Šimkus.

Šioj sueigoj į naują 1963-1964 m. valdybą buvo išrinkti: Valentinas Krumplys, Algis Ignatonis, Daiva Rukaitė, Algis Mockaitis ir Juozas Žemaitis. Artimiausias naujosios valdybos uždavinys bus paskirti naujus atitinkamų sričių pareigūnus: juniorų tėvūnų, juniorių magistrų, arbiter elegantiarum ir vyriausią dainininką.

Revizijos komisijon išrinkti šie korporantai: Elvyra Kavaliūnaitė, Kęstutis Cicėnas ir Edvinas Balceris.

Naujoji valdyba bus įvesdinta į pareigas iškilmingame posėdyje korporacijos šentės metu lapkričio mėn. 16 d.

J.A.

JONAS NAŠLIŪNAS, Korpi Neo-Lithuania Filisteris, mirus jo geram prieteliui MAMERTUI PLECHAVIČIUI, vietoj gėlių vainiko ant mirusiojo kapo, paaukojo \$25.00 Korpi Neo-Lithuania Klestėjimo Fondui. Korp. Vyr. Valdyba dėkoja Fil. J. Našliūnui už prasmingą mirusiojo pagarbą ir auką Korpi!

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

Korpi Neo-Lithuania Chicago skyriaus naujoji valdyba, išrinkta lapkričio 2 d. Iš kairės: Juozas Žemaitis, Daiva Rukaitė, Algis Mockaitis ir Valentinas Krumplys. V.A. Račkausko nuotrauka

Chicago Neo-Lithuania lapkričio 16 mini Korporacijos 41 metų sukaktį

J. Jurevičius

1922 m. vasario 16 d. įsteigta Lietuvos U-te Kaune plačiai ir gyvai ėmė reikštis mažumų bei marksistinė pasaulėžiūra. Neorganizuota lietuvių studentija visa tai matydama ir pergyvendama susirūpino, kas reiktų daryti, kad atsivertus ir prilaikytus anų dominavimą. Pradėta galvoti apie tautiškos organizacijos įsteigimą, kuri sudarytų atsparą visokiame nelietuviškam elementui. Maža lietuvių studentų patriotų grupelė susirinko pasitarimui. Sutarė, kad skubiai reikia imtis darbo. Paruošė atitinkamus įstatus ir juos įteikė U-to Vadovybei patvirtinti. Gavę vadovybės pranešimą, kad įstatai įregistruoti, 1922 m. lapkričio 11 d. sukvietė pirmąją Korporacijos sueigą. Šioje sueigoje buvo priimta veiklos programa ir išrinkta pirmoji Korpi Neo-Lithuania V-ba. Laikei bėgant korporacijos gyvenime įvyko mažų pakeitimų bei patobulinimų, bet pagrindiniai principai liko tie patys.

Taigi, šiais metais sueina lygiai 41 metai, kaip veikia Korpi Neo-Lithuania. Korpi Neo-Lithuania, t-y, lietuvių studentų tautininkų korporacija, yra grynai tautinio ir kultūrinio pobūdžio organizacija su šūkiu Tėvynės Gerovei -- "Pro Patria". Ji ribojasi grynai lietuvišku akademiniu jaunimu bei religinių skirtumų. Korporacijos tikslas -- lietuvių tautos didybė, jos garbė bei gerovė, sava lietuviška kultūra ir valinga kilni bei tauri asmenybė. Korporacija nurodo netik lietuviškos veiklos ateities gaires, bet taip pat pažymi garbingą Lietuvos praeitį, kuo turėtų didžiulis kiekvienas lietuvis, nes esamosios sąlygomis nemažai lietuvių lyg ir pamiršta kas esą!

Kaip matome Korpi Neo-Lithuania atėjo į gyvenimą testu ir ugdyti tautiškąją ideologiją. Gyvi ir mirę tautiškosios ideologijos šūlai, korporacijos garbės nariai: Min. B.K. Balutis, Dr. J. Basanavičius, J. Jablonskis, Tumas-Vaižgantas, P. Vileišis, Maironis, A. Smetona -- žavėjo korporaciją, o korporacija iš savo pusės ragino narius, studijuojant lietuvišką jaunimą eiti jų pramintais keliais.

Jie visi gyveno tautos idealu. Tautos idealas nebuvo nuo tikrovės nutolęs. Jis išaugo iš savosios žemės, iš savosios istorijos. Kad tautos idealas būtų realus -- jo reikia siekti vieningai organizuotai ir savo eilėse glaudžiai dirbti.

Tėvynės laisvės žydėjimo laikais buvo miela žiūrėti, kai šimtai korporantų bei korporančių širdžių kalė nuostabų dalyką -- didelį ateities kūrinių -- gražių ir didingą nepriklausomą Lietuvą. Ji augo, klestėjo, kaip ta pavasario gėlė laisvų ir nepriklausomų valstybių tarpe, kol klasingas rytų kaimynas -- bolševikas ją laikinai pavergė.

Drauge su laisva Lietuva augo ir klestėjo Korpi Neo-Lithuania. Į jos eiles kas met įstodavo šimtai gražaus akademinio jaunimo. 1944 m. dalis korporantų atsidūrė tremtyje. Tremties gyvenimas

niekados niekam nebuvo saldus ir laimingas. Bet ir šios sunkios sąlygos nepajėgė palaužti lietuviško ryžto, nepajėgė užslopinti jaunuoliško entuziazmo mokslui siekti, Lietuvis studentas, kad ir svetimoje Alma Mater pastogėje, neužmiršo nepriklausomybės laikais sukurtų akademinių organizacijų -- jas atkūrė ir liko ištikimas savo pagrindiniams idealams. Amerikoje buvo atkurta Korpi Neo-Lithuania ir šūkis Pro Patria vėl skamba beveik visuose šio krašto lietuviškuose centruose.

Studijuojas jaunimas korporacijos veiklai pritaria ir kas met gausiai papildo jos eiles. Jaunimas stodamas į korporaciją parodo, kad jų širdyse dar teka lietuviškas kraujas. Žygiuodami po Korporacijos vėliava išlaikys lietuviybę ir sukurs gražias lietuviškas šeimas.

Tokioje dvasioje lapkričio mėn. 16 d. Chicago Neo-Lithuania rengia korporacijos 41 m. minėjimą.

MINĖJIMO PROGRAMA

10 v. pamaldos T.T. Jėzuitų koplyčioje 5602 So. Claremont Ave. Pamaldų metu giedos sol. A. Kalvaitytė.

Po pamaldų aplankymas mirusių korporantų kapų šv. Kazimiero kapinėse.

7:30 v.v. Iškilminga sueiga -- 41 m. sukakties minėjimas Byrd Ballroom salėje, 4730 W. Madison St.

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas USSR, kaip pav. automobilius, dviračius, siuvamas mašinas ir kt., kreipkitės į vieną seniausiai veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčių

30 METŲ PATYRIMĄ

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.

WA 5-3455

Svarbus pranešimas siuntinių į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzijuota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarpiiai siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, Jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat išsiųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šioje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės paminėtu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsite tikrai kuo geriausiai aptarnauti ir pilnai patenkinti.

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Nauja Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos JAV Krašto valdyba. Sėdi iš kairės: teis. patarėjas Marijonas Šnapštys, valdybos narė ryšių ir informacijos reikalams Eugenija Bulotienė, pirmininkas Kazys Veikutis. Stovi: sekretorius Albertas Misiūnas ir išdininkas Vytautas Gurka. Nuotraukoj trūksta valdybos nario Mykolo Buroko.

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ PAREIŠKIMAS

Iki šiol nebuvo pilnai išryškinta plačiajai lietuvių išeivijos visuomenei Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos paskirtis ir uždaviniai. Dėl to nenuostabu, kad kai kas net klubo pavidalo organizacija vadina.

Naujai ištinktoji JAV Krašto Valdyba savo darbo pradžioje pabrėžia, kad Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga yra nepartinė politinės kovos organizacija ir veikia kaip teisėta savojo krašto politinės minties reiškėja ir vykdytoja. Kaip anuo lenkų okupacijos metu pagrindinė veikusiųjų veiksniai turėjo visuotinę pritarimą formuoti ir vykdyti viso krašto politinę mintį, taip ir čia išeivijoje, kaip rezistencinio vieneto tęsinys, su tuo pačiu pasitikėjimu ir su ta pačia teisine galia dabartinė Sąjunga atstovauja savąjį kraštą. Lietuviškoje išeivijos bendruomenėje mes, vilniečiai, nepretenduojame pirmumo teisės į Vilnių kaip į Lietuvos sostinę, tačiau norime lygių teisių nustatant tautos laisvės kovos būdus, nes mes esame tos pačios tautos sūnūs ir mūsų tėvynė taip pat yra Lietuva.

Kai laisvojo pasaulio gyvenimas ir laiko tekė pradeda statyti vis didesnius ir didesnius reikalavimus dėl lietuvių išlaikymo, mes gyvename nepalaužiamu savo užsigrūdinimu ir nesibaigiančiomis vidinio atsparumo atsargomis. Nors kartais, kaip ir kitos organizacijos, stokoame organizacinio veiklumo, bet vis dėlto ištikimybės jausmas savajam kraštui pas mus

yra nemarus. Mes šventai tikime, kad anksčiau ar vėliau didžiųjų pasaulio įvykių eigoje nušvis mūsų tautai laisvės rytojūs. Bet taip pat mes esame pramatę ir įsitikinę, kad pasaulio įvykiams vystantis mūsų kaimynai lenkai yra pasiruošę diplomatinio klastos keliu ir jėgos būdu vėl pagrobti mūsų Vilnių ir Vilniaus kraštą. Ir kaip šiandien atrodo, mūsų vien tik teisė negalėtų sulaikyti lenkų. Šia proga mes kviečiame lietuviškąją visuomenę visu rimtumu jungtis į vieningą kovą. O kai busime visi reikalo svarbą supratę ir iš anksto pasiruošę bet kokia kaina atgauti tautos laisvę išlaikyti, tada ir Vilniaus kraštas su sostine Vilniū užtikrintai bus neatskiriama Lietuvos dalimi, tada ir spalio 9-ji niekada nebeprisikartos.

Savo veiklos apimtyje esame pramatę ir jaučiame pareigą pasisakyti:

1. Rūpintis Vilniaus krašto kilmės lietuvių prieauglio apjungimu,
2. Stengsimės sudaryti iš mokslo vyrų, politikų ir teisė žinovų patariamąjį organą -- tarybą.
3. Veiksime Vatikano dėl Vilniaus krašto išjungimo iš Lenkijos bažnytinės sudėties.
4. Išplėsimė bendradarbiavimą su ukrainiečiais.
5. Pagaminsime Lietuvos sostinės ženklą-emblemą, kaip mėlės ir tautinės stiprybės simbolį.
6. Artimiausiu laiku susirinksimė Kanados ir JAV Kraštų

Valdybos ir kiti Sąjungos pareigūnai dėl Centro Valdybos įteisinimo, Sąjungos įstatų praplėtimo ir šiame pareiškime nesuminėtų reikalų aptarimo.

Šiomis mintimis mes pradėdame savo organizacijos atsakingas pareigas tikėdami, kad visi vilniečiai, apjungę savo jėgas, protus ir širdis, Lietuvos sostinė Vilnių ir savo mieląjį kraštą apginsime.

VKLS JAV Krašto Valdyba

BALFO VAJUS NEW YORKE

Mūsų tauta tebekenčia vergiją ir jos vaikai išgyvena sunkų trėmimo ir naikimo siaubą. Dvidešimt treji metai prabėgo, bet pagalbos šauksmai iš TEN nesusumazėjo. Europoje ir kitur nublokšti lietuviai tremtiniai taip pat laukia ir tikisi mūsų gailėstingumo.

Balfas -- Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, stengiasi mūsų vargstančių tautiečių balsą išgirsti ir jiems padėti. Jis tai gali padaryti tik tada, kai mes visi savo aukomis Balfą remsimė.

Balfo aukų rinkimo vaju New Yorke ir apylinkėse pradėdama š.m. lapkričio 3 d. ir baigiamas gruodžio 3 d.

Balfo 20 metų jubiliejinis seimas numatomas šaukti kitais metais New Yorke. Siunčiant vajuš aukas prašome tapti Balfo nariu, pridėdant vieno dolerio nario mokestį.

Balfo Centras prašo Jus paaukoti vartojimui tinkamų rūbų, kurie individualiais siuntiniais yra kasdien siunčiami užjūrio broliams. Jūsų aukos Balfui yra atskaitomos nuo pajamų mokesčio.

PARODA IR KONCERTAS BALTIMORĖJE

Pasibaigė ilgai laukta ir gražiai praėjusi kultūrinė šventė Baltimorėje: graži dailės paroda ir didelis koncertas, kuriuos surengė AL Tautinės Sąjungos vietinis skyrius.

PARODA

Spalio 26 ir 27 d. Lietuvių Salėje vyko dailininkės VI. Stančikaitės-Abraitienės tapybos darbų paroda. Buvo išstatyta 36 paveiksai. Iš daugelio Baltimorėje turėtų lietuvių dailininkų darbų parodų ši paroda buvo naujo, nematyto žanro. Iki šiol čia buvusiose parodose matėme įvairių stilių darbus, kaip antai: grynai realistinio stiliaus (Rūkštelė), realistinio stiliaus su moderniu atspalviu (Pautienius), grynai abstraktinius darbus (Bagdonas, Čipkienė, Buračas (skulptūra); pagaliau prieš mėnesį čia buvo mūsų žymaus, pasaulinio garso dailininko Galdiko darbų paroda (ekspresionistas). Tačiau Stančikaitės - Abraitienės tapyba visai skirtinga. Tai realistinis stilius, bet jos gamta sudvasinta, gamtos objektai suasmeninti, medžiai -- pusiau žmonių figūros, pusiau medžiai; paveiksai turi kurią nors ryškia idėją. Pavyzdžiui, paveikslas "Tremtinės": penkios ramunės atsidūrusios kokiose tai džiunglėse, tarp svetimų joms augalų. Ar tai ne mūsų pačių likimas? Arba -- "Bundančios paslaptys": miškas bunda rytmetį, bet medžiai suasmeninti, pusiau žmonių figūros, pusiau augalai. Arba -- "Puota pelkės pakrantėje": vienos gėlės šoka gyvenimo šokį, kitos susispietusios pabalėje, žitri. Ir taip, visa gamta suasmeninta, lyg gyva. Ir daug kitų, pilnų minties, fantazijos ir grožio paveikslų. Yra gražių ir portretinių darbų, kaip "Atogražų mergaitė", "Berniuko galva" ir kt. Peizažiniai paveiksai: "Ruduo paežerėje", "Ruduo parke", "Ežero sargas" ir kt.

Išvyko dailininkė ir Lietuvių Salėje radosi tamsu ir nyku. Nebėra šokančių gėlių pelkės pakrantėje, nė tremtinių ramunių, nė atogražų mergaitės, nė kitų visų, kurie traukė akį ir iš kasdienybės žitrovus nunešė į svajonių pasaulį. Neveltui buvo dailininkės kelionė, baltimoriečiai pamėgo jos svajingus, pilnus fantazijos kūrinius, užtat 12 gražių paveikslų perėjo baltimoriečių nuosavybėn, jų tarpe ir tremtinės ramunės, ir ruodu paežerėje.

O pirmiesiems, aukojusiems bent dešimt dolerių ir pareiškusiems norą, Balfo Centras su padėkos kvitu prisiųs mažą dovanėlę -- V. Peteraičio liet. - angliską žodyną.

Mielas Tautieti, Tavo dosnumu pasitiki tikstančiai vargo sesių ir brolių. Prašome savo auką išsiųsti Balfui, Ačiū!

Vajaus Komitetas

rėje, peteliškės, tropikų gėlės ir kt.

KONCERTAS

Apie Genės Vasiliauskienės ir jos palydovės Dorothy Oldham pasirodymus mūsų kolonijose, jau daug buvo rašyta. Bet reikia girdėti jų koncertą, kad suprastum jo meninę vertę, dainininkės balsą dovaną ir pianistės pasirušimą. Spalio 27 d. vakare įvyko koncertas. Publikos prisirinko pilna salė. Pirmoj daly buvo lietuvių kompozitorių dainos. Solistės balsas tyras, kaip skambutis, dikcija pasigerėtina, laikysena puiki. Brangias mūsų širdžiai lietuviškas dainas ji lyg pasakote pasakojo auditorijai, dainuodama ji išgyveno ir Nemunėlio skundą ir našlaitėlės rūpestį ir jos daina liejosi tiesiai į širdį. Auditorija, lyg užburta, klausėsi įtemptai, kad nepraleistų nė vieno žodžio, nė vienos gaidos. Jotokie deimantukai, kaip Jakubėno gėlės iš šieno, ar Kačanausko Aguonėlės, ar Budriūno Rudenėlis, ar Karoso Ganiapalšus jautelius G. Vasiliauskienės išpildyme tampa dvigubai vertesnes.

Antrojo koncerto daly pasaulinių kompozitorių kūrinių ir operų arijos buvo išpildytos pasigerėtina. Tokia nelengva ir ilgoka Čaikovskio "Pievoj žalia žolele žaliavau", tikras šedevras, kaip ir dauguma to autorius kom-

pozicijų, taip jautriai buvo išdainuota -- išpasakota, kad negalima užmiršti. O Davido "Brazilijos perlas", arba Eva Dell Acqua "Villanelle" (kregždutė) -- koloratūrinės kompozicijos p. Vasiliauskienės lyrinio soprano buvo sudainuotos taip lengvai, lyg specialaus koloratūrinio balso. Aplamai tenka pasakyti, kad p. Vasiliauskienė dainuoja lengvai, lyg žaizdama. Tai labai brangi dainininkės ypatybė. Iš viso, dainininkės pasirinktas repertuaras ir išpildymas buvo puikus.

Dorothy Oldham labai jautri akompaniatorė. Nežiūrint fortepijono nemažų trukumų, jos akompanimentas dainininkei sudarė gražų foną. Čiurlionio, Chaminate, Mozarto ir Chopino kompozicijas išpildė puikiai. Parodokas, kad mūsų genialaus menininko Čiurlionio kompozicijas gerame išpildyme teko išgirsti iš australietės, o ne iš lietuvių pianisto. Aplamai, koncertas padarė neužmirštamą įspūdį.

Rašant apie viešias iš Australijos ar paminėjo kas, kieno dėka JAV lietuvių kolonijos turėjo malonumą išgirsti tas pirmąsias menininkes. Ogi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, Juozas Bachunas šis čia atskvietė. Už tai p. Bachunui priklauso didžiausia JAV lietuvių padėka.

K. Pažemėnas

NEW YORKE LIETUVIAI!

Dideli darbai galima atlikti tik sutelktomis jėgomis. Lietuviai visada gelbėjosi talkomis: tėvynėje didiesiems ūkio darbams atlikti, o išeivijoje savoms parapijoms, mokykloms ir kitoms įstaigoms sukurti.

Šiuo metu, kai ryšys su tėvynė yra nutrauktas, prieš mūsų akis atsistoja milžiniškas uždavinys: tęsti išeivijoje lietuviškos kultūros klestėjimą, nes tik tuo būdu išlaikysime lietuvišką mūsų jaunąją kartą. Mums reikia lietuviškų mokyklų, vadovėlių, literatūros, meno, mokslo ir informacinių leidinių, kuriais mūsų tautinė kultūra būtų atskleidžiama pasauliui ir perduodama mūsų priaugnčiam kartai. Tiems tikslams efektingai paremti beveik prieš du metus buvo įsteigtas Lietuvių Fondas. Jo pagrindinis kapitalas yra neliečiamas. Todėl jis bus tuo neišsenkančiu mecenatu, iš kurio gauname pelną bus remiami didieji lietuvių reikalai. Kadangi esame pasiryžę suaukoti milijoną dolerių, todėl metinis jo pelnas sieks bent 50,000 dolerių. Nėra abejonės, kad tokią sumą mums suaukoti kasmet būtų tikrai nelengva. Gi vienkartinė kiekvieno sąmoningo lietuvių auka atpalaiduos išeiviją nuo nuolatino elgetavimo. Už kiekvieną paaugotą šimtą dolerių aukotojas gauna vieną balsą metiniame Fondo narių susirinkime ir tuo

būdu dalyvauja jo reikalų tvarkyme.

Lietuvių Fondas jau antri metai visai sėkmingai veikia: turi įrengtus ūkinius ir aukotojų išrinktus valdomuosius organus Chicagoje. Iki šiol virš 300 lietuvių, aukojusių ne mažiau šimto dolerių jau sudėjo pinigais ir pasižadėjimais beveik 90,000 dolerių. Yra virš 40 aukojusių ne mažiau 1000 dolerių. Pirmaisiais veiklos metais gauta 1200 dolerių pelno ir juo paremta lietuvių kalbos vadovėlių išleidimas -- 900 dolerių ir Lituanistinės Pedagogikos Instituto, kuris rengia ateities mokytojus -- 300 dolerių.

Visoje Amerikoje vyksta sėkmingi Lietuvių Fondo aukų vajai. Ypatingai didele energija ir gražiais rezultatais pasižymėjo Rochesterio ir Hartfordo apylinkės. Atėjo laikas atlikti savo pareigą ir New Yorke ir jos apylinkių lietuviams. L. B. New Yorko Apygardos valdybos pastangomis sudarytas Lietuvių Fondo Vajaus Komitetas kreipiasi į New Yorko apygardos lietuvių, prašydamas prisidėti prie šios didžiosios talpos savo gausiomis aukomis. Te nelieka nė vieno lietuvių, kuris šios garbingos pareigos neatliktų. Kadangi prašomoji auka yra vienkartinė, aukokime tiek, kad kuo greičiau Fondas būtų apvainikuotas milijonine suma. Tada lietuvių reikalai bus apriūpinti ir bus užtikrintas mūsų tautinės kultūros klestėjimas išeivijoje.

Aukas prašome siųsti New York Apygardos Lietuvių Fondo Vajaus Komiteto nariams žemiau nurodytais adresais:

Pirmininkas Henrikas Miklas, 10 Church St., Great Neck, N.Y.; sekretorius Jurgis Sirgėdas, 85-17 101 St., Richmond Hill, N.Y.; išdininkas Antanas Reventas, 177 Jerome St., Brooklyn 7, N.Y.

BROCKTON

NAUJAS LF NARYS

Be jau anksčiau įstojusių į Lietuvių Fondą brocktoniečių Baškauskų, Eivų, Jakimavičiaus, Sužiedėlio, Stašaičių ir Viščiūnų, šiomis dienomis dar vienas narys, Martyno Jankaus šaulių kuopa, po sėkmingo pobūvio 100 dol. paskyrė Lietuvių Fondui.

Reikia pasakyti, kad Brocktono šaulių kuopa, kad ir negausi, bet vadovaujama energingo inž. Juozo Stašaičio, nepaprastai pagyvėjo. Neskaitant surengtų koncertų ir pobūvių, š. m. lapkričio 10 d. Walpole, Mass. Sportsmen Assn. šaudykloje organizuoja šaudymo rungtynes iš mažojo kalibro sportinių šautuvų. Šaudymo rungtynėse galės dalyvauti visi vyrai ir moterys nuo 16 m. amžiaus. Laimėjusiems varžybas bus įteiktos atitinkamos taurės. (SŠ)

Iškūsi pobūvių lankytoja....

Vyt. Maželio nuotrauka

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

ORIGINALIAS
LAISVĖS KOVŲ DAINAS,
išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo,
dabar galite įsigyti per Dirvą
už 5 dolerius

Likutis to leidinio, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., nuo šios dienos galima įsigyti užsakius per Dirvą ir atsiuntus 5 dolerius.

Ši išimtinė teisė išplatinti leidinio likutį įgyta Dirvos leidėjams susitarus su Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba.

Likęs tos knygos kiekis yra nedidelis, tad paskubėkite ją įsigyti sau ir padovanoti draugams.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5.00 dol., tuojau gausite

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

PRAŠAU IŠSIŪSTI LAISVĖS KOVŲ DAINAS ŠIUO ADRESU:

Pavardė ir vardas.....

Adresas.....

Priedų čekis \$.....

* LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS Clevelando skyrius organizuoja autobusą į LSS metinį suvažiavimą, kuris įvyks Padėkos savaitgalį New Yorke. Autobusas išvažiuos lapkr. 27 d. II v.v. iš Šv. Jurgio parapijos aikštės ir sugrįš 11 v.v. sekmadienį, gruodžio 1 d.

Vietų skaičius yra ribotas ir rezervuoti vietas reikia ne vėliau, kaip iki lapkr. 17 d. Kelionės kaina ten ir atgal -- 17 dol. Rezervacijų reikalu prašoma skambinti: Augustinui Idzeliui, telef. SW 1-0118, arba Vidmantui Pričkociui, telef. KE 1-8496.

* LIETUVIŲ MOTERŲ KLBAS (Lithuanian Women's Club) kviečia savo nares į susirinkimą, kuris įvyks lapkričio 12 d. (antradienį) - American Turner Hall, 1616 E. 55 gt. Susirinkimui vadovaus Evelina Kajakaitė.

* CLEVELANDO PAŠTŲ VIRŠININKAS Nelson E. Sundermeier praneša, kad pirmadienį, lapkričio 11 d., ryšium su Veteranų Die no, pašto įstaigos neveiks ir paštas nebus išnešiojamas.

BALF'O RŪBŲ VAJUS

Lapkritis -- Balf'o mėnuo, todėl vykdamas piniginių vajų, kartu yra renkami ir rūbai vargšantiems lietuviams.

Rūbai, poniai Br. Pračkienė leidus, sunašami į garažą, esantį 1811 E. 66 St.

Patogumo dėlei rūbų surinkimo patalpa bus atidara visą dieną šeštadieniais ir sekmadieniais.

Maža, bet žinotina pastaba: Kadangi rūbai yra renkami išsiuntimui ne išmetimui, prašome gėdėtis švarius ir nesulopytus rūbus.

LIETUVIŲ ŠEIMININKŲ DEMESIUI

ĮDOMI IR ĮVAIRI "APLINK PASAULI" kepimo programa, kurioje iškilioje vietoje pasireikš premijas laimėję tautinių valgių receptai, spalvingi tautiniai rūbai ir 37 specialios dovanos su automatinė elektrinė indams plauti mašina -- visa tai laukia Dirvos skaitytojų lapkričio 21 d. 8 val. vak. (ketvirtadienį).

Clevelandiečiams Barauskams išsikelian į Kaliforniją, V. Bacevičius surengė savo namuose kuklias išleistuves. Nuotraukoje dalis bičiulių su išvykstančiais. Iš kairės: V. Bacevičius, S. Garlienė, V. Barauskienė, J. Kaklauskas ir K. Barauskas. J. Garlos nuotrauka

SUKILIMO MINĖJIMAS CLEVELANDE

1863 metų sukilimo minėjimas Clevelande įvyks šeštadienį, 1963 m. lapkričio 9 d., 7 val. vak., Šv. Jurgio parapijos salėje, 6527 Superior Ave.

Vaidylos Teatro aktoriai, rež. P. Maželiui, pavaizduos Lietuvos kovingumo dvasią. Po programos -- vaišės ir pasilinksminimas. Pakvietimai gautami pas valdybos narius ir prie įėjimo.

Lapkričio 10 d., 10:30 val., Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje: iškilmingas pamaldas už žuvusius sukilėlius.

Po pamaldų to parapijos salėje įvyks akademinis sukilimo minėjimas. Paskaitirinkai: prof. J. Jakštas ir adv. J. Smetona. Jaunimo konkurso laimėtojų paskelbimas ir premijų įteikimas. Bažnyčioje ir iškilmingame minėjime (salėje) organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS
Clevelando Skyraus Valdyba

Šv. Jurgio lietuvių parapijos vargonininko muz. P. Ambrazo 65 m. amž. sukakties minėjime parapijos choro vadovybė su svečiais. Iš kairės: Pilenė, Br. Kazėnienė, A. Mikulskis, P. Ambrazas, prof. J. Žilėvičius, O. Mikulskienė, V. Žitkutė. Stovi: K. Ralys, J. Daugelienė ir V. Palūnas.

V. Pilodžinsko nuotrauka

Šis įdomus parengimas įvyks WHK radijo stoties auditorijoje, 5000 Euclid Ave. Programą ruošia Dirva kartu su septyniais kitais svetimomis kalbomis leidžiamais laikraščiais, Radio stotis WXEN-FM ir The Illuminating Company.

Nemokami bilietai į šį parengimą gaunami Dirvoje. Galima užsisakyti telefonu ar paštu.

Nors pagrindinė programos dalis apima virimą ir kepimą, tai nereiškia, kad dalyvauti reikia tik šeiminiškėms. Vyrų ir vaikų, visa šeima bus maloniai priimama svečiais.

Scenoje 8 šeiminiškės, Illuminating Co. pristatytos, naudodamos 6 elektrinius pečius vienu metu demonstruos, kaip paprastai ir lengvai galima paruošti parinktus valgius, šeiminiškės dėvės tautiniais rūbais, atstovaujančiais aštuonių laikraščių tautybes.

Visi svečiai bus apdovanoti parinktų valgių receptų knygomis.

Be elektrinės indams plauti mašinos, galėsite laimėti lempas, elektrines antklodes, elektr. kavai virdulių ir keptuves.

* RINKIMAI CLEVELANDE parodė, kad balsuotojai pasisakė už nekilnojamo turto mokesčio padidinimą, išvengiant naujų mokesčių nuo pajamų, kuriuos turi įsivedę daugelis miestų.

The Cleveland Press reiškia didelį nusistebėjimą, kad siūlomoji pagalba miestui naujų bonų pavidalu, kurių priėmimas nekainuotų nei centu naujais mokesčiais, balsuotojų buvo atmesta,

o kaip tik pasisakytą už siūlymus, už kuriuos kiekvienas turės sumokėti padidinus nekiln. turto mokestį.

Stebėtis čia daug nereikėtų, jei būtų atsižvelgta į tai, kad dauguma pramonės ir prekybos įmonių tarnautojų tuo būdu išvengė grėsmės, kuri krito į namų savininkų kiemus.

Tuo būdu buvo pristabdytas miesto centro atstatymo planų (Erieview) vykdymas, aerodromų ir uosto praplėtimo darbai ir parkų priežiūra. Laimėjo klausimai, kuriais bus remiamas švietimo institucijų plėtimas, pagerinimas gaisro ir apsaugos (policijos) priemonių.

Miesto taryboje 8 nauji veidai, kurie turės progos parodyti savo kvalifikacijas. Gaila, kad buvo perrinkti ir tokie tarybos nariai, kurie praeitose kadencijose jau pasirodė nepribrendusiais, bet, matyt, turi neblogą užnugarį.

* EMILS SKUJENIEKS, rašytojas ir uolus latvių ir lietuvių spaudos bendradarbis, išbuves visą mėnesį ligoninėje, šiuo metu taiso savo pašlijusią sveikatą namuose.

Em. Skujenieks neseniai atšventė savo 60 m. amžiaus sukaktį.

Ateikite pasirinkti iš mūsų rinkinio LIETUVIŠKŲ KALĖDŲ ATVIRUKŲ!

Pasirinkimas gausus iš puikių ir įvairių piešinių. Juo anksčiau ateisite, tuo daugiau pasitenkсите.

Puikių atvirukų būstinė, Clevelande tarnaujanti jau 50 metų!

REMEMBRANCE SHOP
Old Arcade
401 Euclid

PARDUODAMAS NAMAS 2 šeimų, 5-5 kamb. E. 143 gt. į pietus nuo St. Clair; arti susisiekimo, krautinių, mokyklų ir t. t. Lietuvis savininkas. Skambinti GL 1-8729

(132)

Savininkas parduoda vienos šeimos gerą mūrinių namą, 3 miegamųjų, gražioje Colonial Heights ir patogaus susisiekimo vietoje.

Skambinti IV 1-5887 po 5 val. v. arba šeštadieniais ir sekmadieniais.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497

Komercinis plytų pastatas pačiame E. 185 gt. centre

Dvi krautuvės, gydytojo, buhalterio, advokato įstaiigos ir gražus butas. Padalintas rūsys. 3 automobil. garažas ir dar vieta 8 automobiliams pastatyti. Tvirtas ir gražus pastatas, 17 metų senumo.

Labai geros pajamos!

Plytinis, 4 metų senumo, padalintas rūsys, prie pat Euclid Ave. Laisvas apsigyvenimui.

EAST SHORE REALTY
United Multiple Listing Service

Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
Res. KE 1-2190

East Cleveland, Taylor Rd., Christ The King par. rajone

6 miegamųjų vienos šeimos. Didžiulis salionas, valgomasis, virtuvė, pilnos apimtys rūsys. 2 automob. garažas. Pilnai išdekoruotas iš vidaus ir lauko. \$16.900.

S. S. Herman-Realtor
YE 2-1611

Aldonos Stempužienės rečitalis Chicagoje

Balys Chomskis

Aldonos Stempužienės rečitalis -- originalus, kūrybiškas, su ryškiu akcentu lietuvių kompozitoriams ir išpildyma kaž kaip "pirmą kartą". Apie jį norisi kalbėti, diskutuoti, džiaugtis.

Rečitalio programos parinkimas, suplanavimas -- savotiškas talentas. Jos dainų sugrupavimas jau laužo mūsų senas tradicijas. Įprasta: vienoje pusėje pasaulinės kompozitorių dainos, kitoje -- lietuvių. Čia gi matome šalia Brahmo šimkų (pirmasis jo laikotarpis) ir Sasnauską, kurie yra išaugę romantizmo dvasioje. Vėliau po Debussy eina Švedas ir visa ryškiausių mūsų kompozitorių eilė iki primityvios liaudies dainos, viskas tai rodo solistės skonį ir muzikos istorijos žinojimą.

Pirmasis Stempužienės įstojimas (Gluck, Montiverdi, Caccini, Durante) įtikino, kad solistė yra ne tik dainininkė, bet ir menininkė. Dažnai dainininkai mėgsta kartoti Rossini posakį, kad dainavimui reikia balso, balso ir dar kartą balso, tačiau Rossini turėjo galvoje operos solistus, kuriems nugalėti didžiulę salę ir orkestrą tikrai pirmučiausia reikia balso "masės". Iš kitos pusės, kas turi Stradivario smuiką, dar nereiškia, kad jis virtuozas -- menininkas. Dainų rečitaliui būtina: balsas, širdis ir galva. Stempužienės dainoms balsas kaip dailininko dažai piešia įvairias nuotaikas, ieškodama kiekvienoje dainoje paprastumo išraiškos, bet kartu su jausmo jėga, nuosava vidaus technika.

Ieškant ir vertinant rečitalio smulkmenas, atsiranda ir mažų trūkumų, kurie nėra "būdingi", daugiausia, bet į kuriuos solistė reikėtų atkreipti dėmesį. Brahmo "Lieder" trūksta aiškesnės vokiečių kalbos, ypatingai trumpų ir ilgų priebalsių skambumo, kurie yra būdingi Brahmo dainose. Arijai iš "Don Carlo" priminė solistės pasisekimą lietuvių Chicago operose, bet arijai iš "Samson et Dalila" nepaliko tokio įspūdžio. Rečitalyje arijoms yra reikalinga griežčiausia atranka. Nereikia užmiršti, kad rečitalis yra ir sunkus fizinis darbas. Gal būtų dėl tos priežasties arijos žemosios gaidos skambėjo kaip dirbtinos "pozos". Jei klystu -- mea culpa.

Jei aktorius sugeba natūraliai juoktis ir verkia -- tai elementarinė pradžia, nes tikrasis artistiškas prasideda tada, kada jis suranda kelią, pasikeitimų momentus nuo juoko iki ašarų. Šis išvidinis psichologinis motyvavimas -- sunkiausias aktoriumi ir dainininkui. Debussy ciklas, kurį išpildė solistė, nėra drama, bet poetiškas paveikslas, žėrintis visokiomis spalvomis ir visais jo atspalviais. Šią spalvų galeriją Stempužienei pavyko išgauti iš savo balso, ir atrodė, kad visa tai atsiranda lyg ir savaime.

Toliau solistė puikiai pristatė

mūsų jaunosius kompozitorius -- Švedą (trys posmai iš K. Braudno poemos Maras) ir Lapinską (Serenada -- J. Baltrušaitis), kurie dar niekur negirdėti, niekur nematyti "atvirutėse" suskambėjo mums pirmą kartą. Tai kūrybiškas, drąsus užsimojimas. Lietuviškam repertuarui Stempužienė turi ypatingą pašaukimą. Ar Gruodis, Banaitis, ar Jaktėnas -- ji tauriai patiekia dainų emocijų išgyvenimą. Ji dainuoja paprastai, nuoširdžiai, be balso "pakėlimo", netaikydama savęs ypatinga, vienšia, bet tokia, kokia yra daina. Bendrai kalbant, jos interpretacija yra "naujiena" mūsų scenoje, ir iš mūsų publikos, kuri daugiausiai yra operos išauklėta, galima laukti kontraversinių įvertinimų. Tai natūralu, suprantama.

Boies Whitcomb -- puikus akompaniatorius, jo riteriškas solistės atžvilgiu -- įsidėmėtinas.

LIETUVIŲ KALBOS

KURSAI CHICAGOJE

Prieš kelias savaites lietuvių Tėviškės parapijos patalpose, tos parapijos jaunimo ratelio ir jo pirmininko Algimanto Kleinaičio iniciatyva, buvo įsteigti lietuvių kalbos kursai suaugusiems. Tuos kursus gali lankyti visi, kurie iki šiol neturėjo progos išmokti lietuviškai skaityti ir rašyti. Gal ypatingai patartina mūsų moksleiviams juos lankyti, nes daugelis ir prie geresių norų negali įsijungti į mūsų tautinei kultūrinę veiklą vien dėl kalbos sunkumų. Čia būtų jauniems žmonėms kaip tik gerai susipažinti su mūsų tėvų kalba, bet ir su mūsų tautos didinga praeitimi. Suinteresuotieji prašomi registruotis ketvirtadieniais, 7:30 val. vakaro, Tėviškės parapijos patalpose, kurios randasi 6641 So. Troy St., Chicagoje. Kursai pravodami gyvai pagal suaugusių mokymosi patirčiai pagrįstą metodą. Jiems vadovauja prityręs pedagogas, vilnietis mokytojas Donatas Šukelis.

Minėtų kursų, kurie pavadinti Martyno Mažvydo vardu, įsteigimo proga Tėviškės jaunimo ratelio pirmininkas Algimantas Kleinaičis išskėlė tėvų kalbos svarbą ir reikalingumą tautinei visuomenišką veiklą. O Tėviškės parapijos kelbonas kun. Anasas Trakis tarp kitko pasakė, kad jaunimas mokymdamasis rašymo ir skaitymo tėvų kalboje, gal ne tikstančius (dolerių) sukrausius bet parodysiąs ryžtą sekti tėvų pėdomis. Taip pat ir to kurso dėstytojas, mokytojas Donatas Šukelis, kreipdamasis į susirinkusiuosius kursantus išreiškė savo džiaugsmą, kad jaunimas savo noru nutarė pasitobulinti lietuvių kalboje.

Tad reikia tikėti, kad tos rūšies kursai ne tik atneš gerų vaisių, bet ir kursantų skaičius laikui bėgant atitinkamai padidės. Mokėti šio krašto kalbą, kaip kartą Algimantas Kleinaičis pareiškė, reikalinga, bet nereikėtų užmiršti ir savosios, kaip vienos iš seniausių kalbų, kuria mes turime išmokti ne tik kalbėti, bet ir didžiulius. vh

RAŠYKIM TEISINGAI MIESTŲ VARDUS

Pastaruoju laiku dažnai tenka skaityti lietuviškoje spaudoje pavadinimą "Caracasas". Juo norima pavadinti Venecuolos sostinę Caracas.

Pirmiausia, pavadinimas nevykusiai susilavinęs, prie galūnės "as" pridėdamas antrą "as".

Tuo keliu einant, mūsų Kauną reikėtų vadinti "Kaunasas", nes ir jo pavadinimas turi galūnę "as".

Antrą vertus, tą sostinę reikėtų rašyti lietuviškai Karakas o ne ispaniškai. Lietuviška spauda skiriame lietuviams. Lietu-

viai, nemoką ispanų kalbos, nesupras pavadinimo Caracas ir jį tars taip, kad klausas gali prisiminti charistinius laikus.

Kaikas ir pačios šalies pavadinimą, vieton Venecuella, rašo ir taria Venezuela.

J. Dargis

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

4 1/2 %

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P. M.

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

KAS IR KUR?

* LAISVĖS KOVŲ DAINOS -- Lietuvos Nepriklausomybės Fondo leidinys, kuris iki šiol buvo dalinamas padėkos ženklantiems aukotojams, kurie rėmė LNF savo stambesne auka, jau atsiėkė savo tikslą. Virš 1000 egz. to leidinio buvo tuo būdu išplatinta ir sudarytas kapitalas tolimesniems LNF darbams.

Nedidokas tos brangios knygos likutis LNF ir Vilties valdybų susitarimu perduotas platinti Dirvai, sumažinus tos knygos kainą iki 5 dol. Tokiu būdu visi tie, kurie dėl vieno ar kitokių priežasčių negalėjo aukoti 10 dol., šiandien jau gali tą knygą užsisakyti per Dirvą už \$5.00.

Prieš Kalėdas tai nepamainoma dovana sau ir draugams. Patartina ją iš anksto įsigyti, nes tos knygos likučiai riboti. Atkreipkite dėmesį į šią Dirvos numerį talpinamą skelbimą. Užpildykite to skelbimo atkarpą ir su čekiu prisiųskite Dirvai. Laisvės Kovų Dainos pasieks jus paštu už kelių dienų.

* LIETUVIŲ FONDO administraciniam ir piniginių vėjų pravedimo reikalams atskiruose liet. apylinkėse žemiau išvardinti LF Tarybos nariai paaukojo sekančias pinigų sumas:

dr. A. Razma -- 200 dol., dr. B. Poškus -- 100 dol., dr. P. Kisieliū -- 100 dol., dr. F. Kaunas -- 25 dol., dr. V. Tauras -- 25 dol., dr. G. Balukas -- 25 dol., inž. V. Naudžius -- 20 dol., kun. B. Sugintas -- 10 dol., pulkin. A. Rėklaitis -- 10 dol.

L. Fondas jau baigia surinkti pirmąjį šimtą tūkstančių ir šiais metais gauto pelno viršūnę tūkstančių dolerių bus paskirta būtiniesiems lietuviškiems reikalams. Kadangi susidarys nemažai išlaidų pravedant LF piniginius vėjus atskirose vietovėse, LF Tarybos nariai nutarė tas išlaidas padengti iš savo privačių kišenių.

Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybė per savo virš dviejų metų veiklos laikotarpį yra parašiusi ir išsiuntusi tūkstančius laiškų lietuviams, latviams, estams, amerikiečiams bei JAV-bių valdžios pareigūnams. Be abejo, tai milžiniškas darbas. Rezoliucijoms Remti Komiteto pirmininkas L. Valiukas kalbasi su sekretorėmis: Žibute Nida Brinkiene (dešinėje) ir Nemyra Lembergaite - Enck (kairėje). Kiti komiteto sekretoriai: Edmundas Arbas, Birutė Lembergaite, Ina Mažeikaitė ir Lita Žilevičiūtė.

L. Kančausko nuotrauka

Tragiškai mirus

Paulinai MOZŪRAITYTEI - BENNETT

jos sūnui Mečiui, motinai Elžbietai, broliams - Juozui ir Albertui giliausią užuojautą reiškia
I. A. Jonaičiai
ir
O. E. Karnėnai

Tragiškai žuvus

Paulinai MOZŪRAITIS - BENNETT

jos sūnui, motinai ir broliams bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia
Vacys ir Irma R i c k u s

TOLERUOJAMA NETEISYBĖ

Sydney dienraštyje "Daily Telegraph" rugpičio 27 d. buvo aprašyta spaudos konferencija, kurioje Sov. Rusijos ambasadorius V.A. Loginov spaudos atstovams pareiškė, kad Sov. Rusija niekad nesiėmė agresyviųjų veiksmų prieš kitą valstybę ir nežada to daryti. Jo teigimu, Rusijos politikos nesupranta tie, kurie prileidžia, kad Rusija ginklo jėga primetanti savo sistemą kitiems kraštams.

Šis Rusijos ambasadoriaus viešas teigimas prieštarauja faktams ir į tai ALB Krašto Valdybos pirmininkas I. Jonaitis reagavo parašydamas to paties dienraščio redakcijai laišką. Žinoma, šis laiškas nebuvo paskelbtas. Vėliau šio laiško nuorašai buvo pasiųsti su atitinkamais lyderiais Australijos Min. p-kui Sir R. Menzies, opozicijos lyderiui M.A. Calwell ir užsienio reik. ministeriui Sir G. Barwick. Iš minėtų įstaigų gauti patikrinimai, kad A.L.B. Krašto V-bos p-ko protesto raštas imamas dėmesin.

* DR. ANTANAS VALIUŠKIS, Gouverneur, N.Y., buvo kreipęsis į savo kongresmaną Clarence E. Kilburn (R. -- N.Y.) rezoliucijų pravedimo reikalui. Kongresmanas Kilburn rašo dr. Valiuškui, kad jis rezoliucijų reikalui kalbėjėsi su Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos pirm. Tom Morgan ir kitais komisijos nariais, ragindamas juos duoti eigą rezoliucijoms.

* GIEDRA SIDRIENĖ, Streater, III., buvo kreipusis į savo kongresmaną Charlotte T. Reid (R. -- Ill.) rezoliucijų reikalui, ragindama ją padaryti spaudimą į krašto administraciją. Anot kongresmanės Reid, ji tai padariusi kreipdamasi į JAV-bių prezidentą J. F. Kennedy. Kongresmanė savo laišką Giedrai Sidrienei baigia šiuo sakiniu: "... I, of course, shall continue to urge prompt Committee action thereon..."

Sol. G. Vasiliauskienė ir dirigentas St. Sodeika su Dainavos ansamblio dainininkais.

V.A. Račkausko nuotrauka

Dainava išpildė Kantatą apie Lietuvą

Praeitą sekmadienį, lapkričio 3 d., minios tautiečių suplaukė į Marijos Aukštesniąją mokyklą, greitai užpildydami erdvas patalpas. Dainaviečiai sukvietė juos didžiojo meno šventėn, pasiryžę parodyti, kad lietuvių lietuvių sostinė Chicago yra ir laisvosios Lietuvių tautos dalies meno centras.

Šventę pradėjo iš Australijos atvykusi solistė Genovaitė Vasiliauskienė. Lietuvių draugei australietei Dorothy Oldham akompanuojant, ji pirmiausia padainavo Tallat-Kelpšos "Dainą apie Nemunėlį", Jakubėno "Gėlės iš žieno", Gailevičiaus "Verkė mergelė" ir Budriūno "Rudenėlis".

Ne Australijos atstovė mes joje matėme ir girdėjome, kaip mūsų spauda įprato apie ją ra-

šyti. Iš pirmo jos pasirodymo scenoje mes ją tuoj pamilome, kaip kuklią, žavią ir mielą lakštutę iš Zanavikijos lygumų. Nepakeitė jos sunki tremtinės dalia, tolimas kengūnų kraštas. Ji mūsų...

Visuose registruose lygiai skambėjo jos puikiai apvaldytas balsas. Kiekvienas dainos žodis aiškiai, su įsijautimu, išdainuotas giliai smigo į lietuvių širdis. Su Dainavos choro palyda jos dainuota Gailevičiaus "Oi laukiau" nukėlė susirinkusius į gražiausius Suvalkijos slėnius, kur buvome įpratę klausyti sutartinių soprano ar tenoro vedamų.

Po Dorothy Oldham paskambintų solo Jakubėno ir Chamnada veikalių, solistė Vasiliauskienė dar padainavo Dvariono, Tschakowskio, Gounod ir Puccini kūrinį. Plojimai nesiliovė, ir vėl ir vėl ji buvo kviečiama scenon. Rožių ir gėlių puokštės užbaigė jos trumpą, ilgai atmintiną viešnagę lietuviškoje Chicagoje.

Po trumpos pertraukos sceną užpildė Chicagos meno pažiba, ansamblis Dainava. Įprastų veidų tarpe buvo ir naujų, jaunų dainininkų. Tai lyg tauta nuolat besikeičianti, amžinai gyva, geriausia lietuviškos dainos puoselėtoja netik Chicagoje, bet greta Čiurlionio ansamblio, ir visame laisvąjame pasaulyje. Ansamblio kūrėjo ir vadovo Stepo Sodeikos ve-

tota ir iš kartos į kartą perduota. Tai gintarinis rožančius, suskirstytas į tris dalis: "Lietuva amžių glūdumoje", "Kietas jungas ir siaubas užgrūnda Lietuvą" ir "Švintanti aušra". Solistės Nerijos Linkevičiūtės dainuoti žodžiai: "Žalio, žydinčio pavasario giedrioj platybėj, Tu laike ir metų metuose esi gyva! Tumano širdy esi pavasario linksmybė, Mano saulė, mano Lietuva!"... žavėsio ašaromis pripildė tautiečių akis.

Padėka priklauso kantatos kūrėjams, dainaviečiams, orga-

Po koncerto G. Vasiliauskienė sveikino Chicagos solistai. Iš kairės: Bičkienė, Brazis, Vasiliauskienė ir Mastienė.

V.A. Račkausko nuotrauka

DETROIT

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS

Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio, atvyks lapkričio 16 dieną į Detroitą su nauju repertuaru ir žymiais solistais: Aldona Stempužiene ir V. Verikaičiu. Čiurlionio ansamblis yra retas svečias Detroito. Malonu, kad Detroito Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba pirmininkaujant Vl. Paužai, pajėgia tokį milžinišką koncertą suruošti ir detroitiečiams bei windsoriečiams suteikti didžiausią tautinį malonumą ir pasididžiavimą.

Reikia laukti, jog Ansamblio pasirodymas Lietuvių namus suakimšai pripildys, nes įėjimas į koncertą yra prieinamas visiems.

Kadangi bendruomenės ruošiamas koncertas turi dvejopą tikslą -- suteikti visuomenei tautinės dvasios atgaivinimą ir gautąjį pelną panaudoti bendruomenės kultūriniais reikalams, tai mūsų visų pareiga jame dalyvauti su visais atžalynais ir tą kilnią idėją paremti.

A. Musteikis

NEWARK

* RŪTOS ANSAMBLIS uoliai ruošiasi rudens ir žiemos veiklai, pirm. inž. V. Mėliniui su ponija grįžus iš vedybinės kelionės.

* NEWARKO VYČIAI savo susirinkime kėlė klausimą 1964 metų vasario 16 dienos minėjimo reikalui ir teiravosi, kas šiuo reikalu yra daroma New Jersey Lietuvių Tarybos? Organizacijų atstovai ir laukia NJLT-bos kvietimo į visuotinį susirinkimą vasario 16 d. minėjimo ir kitais reikalais.

* KUN. DR. T. ŽIURAITIS lankėsi Newarko dalyvaudamas Lietuvių Moterų Klubo suruoštuose pietuose spalio 20 d. pasakė trumpą, bet reikšmingą žodį. Moterų klubas yra sulaukęs 30 metų veiklos ir nemažai parėmęs lietuviškus reikalus. Klubui parengimui būna kultūringi ir turi pasisekimą. Klubui visą laiką pirmininkauja Ieva Trečiokienė.

ATITAIŠYMAS

SOL. G. VASILIAUSKIENĖS viešėjimo Philadelphiaje nuotraukos negatyvas (Dirva Nr. 127, 8 psl), laikraštį ruošiant spaudai, per klaidą buvo apvers-tas, tad solistė, J. Augaitytė yra ne iš kairės, o dešinės. Atsiprašome.

Po Dainavos ansamblio koncerto buvo suruoštos vaišės. Viešnia G. Vasiliauskienė tarp chicagiečių. Iš kairės: sol. Alg. Brazis, dirigentas Algis Šimkus, solistė Nerija Linkevičiūtė, PLB pirm. Juozas Bachunas, sol. G. Vasiliauskienė ir Dainavos ansamblio įkūrėjas ir dirigentas Stepas Sodeika.

V.A. Račkausko nuotrauka

Bestono Jūrų Skautų „Nemuno“ Tuntas sveikina 1957 m. spalio 16 d. Čikagoje įsikūrusią savarankišką lietuvių jūrų skautų ir skaučių akademikų korporaciją

KORP! GINTARAS

kuris pasirinko tikslą: kovoti dėl Lietuvos, kaip Jūrinės valstybės atstatymo; siekti mokslinio pažangumo; pasišvęsti Dievo, Tėvynės ir Jūros tarnybai; laikytis skautiškų principų gyvenime; skleisti jūrinę mintį akademinio jaunimo tarpe; siekti lietuviškos kultūros išlikimo ir asmeninio tobulėjimo.

DISCERE ET NAVIGARE
PRO PATRIAE BONO!

„Nemuno“ tuntininkas
j. b. v. v. Pov. Jančauskas
su štabu